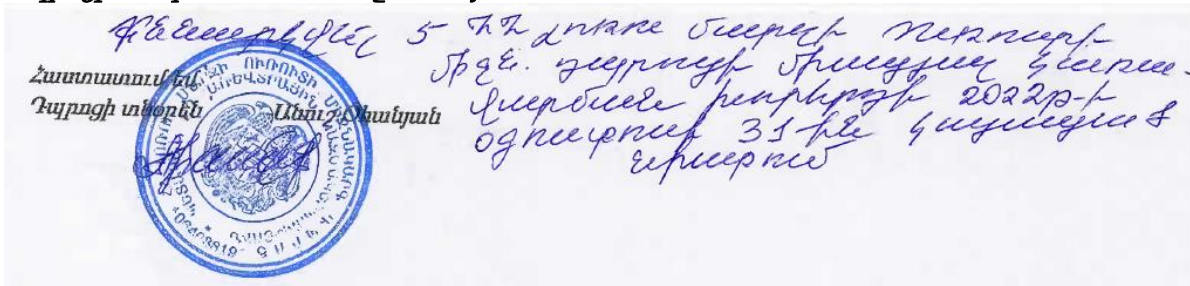

Հաստատում եմ՝
Դպրոցի տնօրեն՝

Անուշ Օհանյան

«ՀՀ ԼՈՒՈՒ ՄԱՐԶԻ ՈՒՌՈՒՏԻ ՄԻԶՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

ՆԵՐՔԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն 2021 – 2022 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

2021-2022 ուստարին ամփոփվել է և պատրաստվել սույն հաշվետվությունը ՀՀ ԿԳ նախարարի 26.02.2015թ. «Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ներքին գնահատումը» №110-Ա/Ք հրամանով հաստատված ուղեցույցին համապատասխան:

Ներածություն

Սույն փաստաթուղթն ՀՀ Լոռու մարզի Ուռուտի միջնակարգ դպրոցի (այսուհետ նաև՝ Դպրոց) ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և պահանջներին համապատասխան իրականացված ներքին գնահատման արդյունքում կազմված հաշվետվություն է: Ներքին գնահատումն իրենից ներկայացնում է մատուցվող կրթական ծառայությունների որակի մշտադիտարկման և հսկողության իրականացման գործընթաց: Ներքին գնահատման նպատակն է հանդիսանում բարելավել կրթական ծառայությունների մատուցման որակը, ինչպես նաև նպաստել գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը՝ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ուսուցիչների աշխատանքի արդյունավետության և սովորողների առաջընթացի ուսումնասիրման միջոցով: Դպրոցի ներքին գնահատումն իրականացված է հետևյալ ոլորտներում.

- հաստատության անվտանգությունը.
- հաստատության գործունեության արդյունավետությունը և ուսումնական գործընթացի որակը.
- համայնքային մասնակցությունը:

Դպրոցի ներքին գնահատման գործընթացում ցուցանիշների և չափանիշների հաշվարկման ժամանակ կիրառվել են հետևյալ մեթոդները՝

- Վիճակագրական տվյալների վերլուծություն.
- Փաստաթղթային վերլուծություն.
- Դիտարկում և փաստագրում.
- Հարցումների իրականացում և արդյունքների վերլուծություն:

Ներքին գնահատումն իրականացված է Դպրոցի տնօրենի հրամանով կազմավորված հանձնաժողովի կողմից, որի անդամներն են հանդիսանում՝

- 1) ————— (ուսումնական հաստատության կառավարման խորհրդի նախագահ)
- 2) ————— (ուսումնական հաստատության կառավարման խորհրդի անդամ)
- 3) ————— (ուսումնական հաստատության մանկավարժական խորհրդի անդամ)
- 4) ————— (ուսումնական հաստատության ծնողական խորհրդի անդամ)
- 5) ————— (Լոռու մարզպետարանի հանրակրթության վարչության մասնագետ)
- 6) ————— (Լոռու մարզի հանրակրթության վարչության մասնագետ)

Հանձնաժողովի նախագահը Դպրոցի տնօրեն՝ Անուշ Օհանյանն է:

Ներքին գնահատման գործընթացում մասնակցել են նաև Դպրոցի մանկավարժական կազմը, հաշվապահը, ուսումնական գծով տեղակալը, ԴԱԿ-ը, ծնողական և աշակերտական խորհուրդերի ներկայացուցիչները: Ներքին գնահատման սույն հաշվետվությունը հաստատվել է Դպրոցի տնօրենի 01.09.2022թ. թիվ ——— հրամանով և բաղկացած է 6 մասից, այդ թվում՝

✓ Մաս 1-ը ներառում է ընդհանուր տեղեկություններ Դպրոցի մասին: Մասնավորապես ներկայացված են Դպրոցի գործունեությունը նկարագրող վիճակագրական տվյալներ, որոնք ներկայացված են նաև նախորդ տարվա հետ համեմատության մեջ՝ բացահայտելով այս կամ այն ոլորտը նկարագրող ցուցանիշների և չափանիշների դինամիկան:

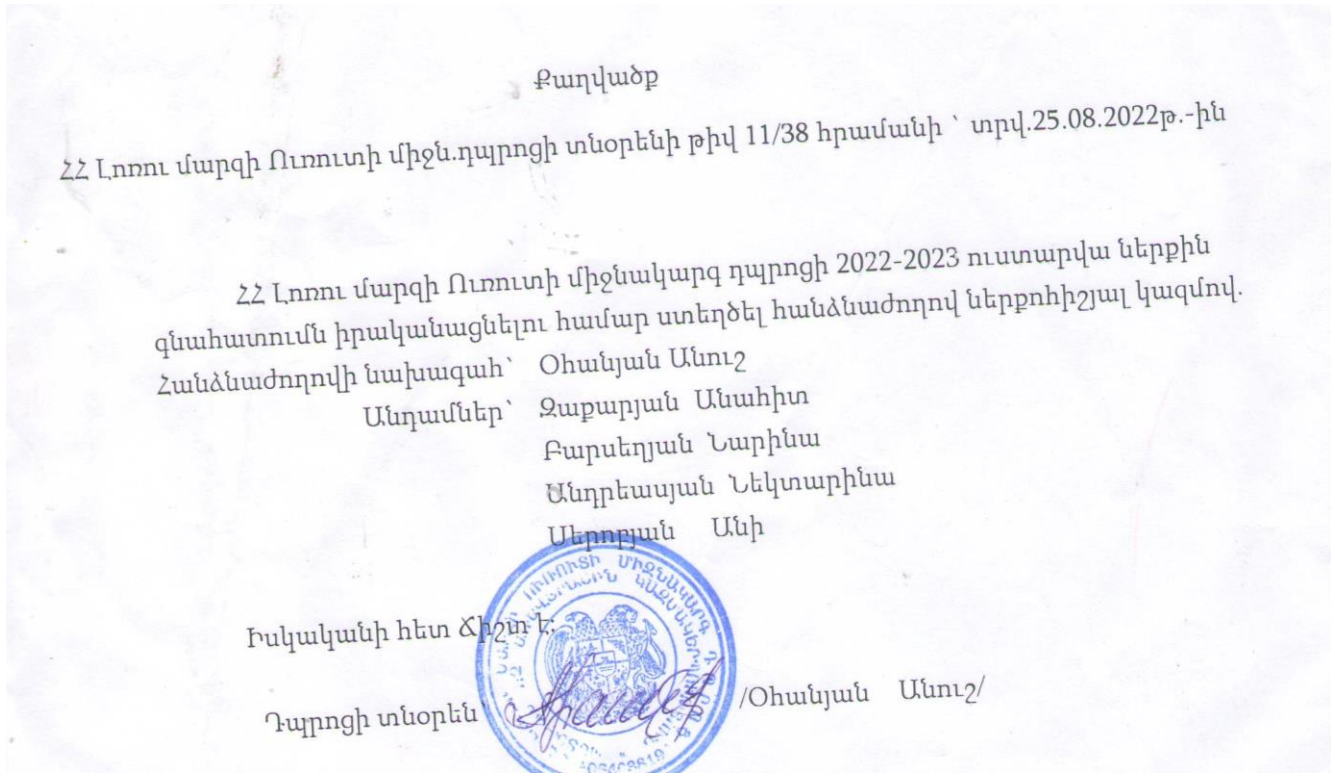
✓ Մաս 2-ում ներկայացված են Դպրոցի սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեությունը և առողջության պահպանումը գնահատող ցուցանիշները և չափանիշները:

✓ Մաս 3-ում ներկայացվում են Դպրոցի գործունեության արդյունավետությունը գնահատող ցուցանիշները և չափանիշները:

✓ Մաս 4-ում ներառական կրթություն:

✓ Մաս 5-ում ներկայացվում են Դպրոցի համայնքային մասնակցությունը գնահատող ցուցանիշները և չափանիշները:

✓ Մաս 6-ում ներկայացվում են հաստատության հիմնախնդիրները ու դրանց հաղթահարման ուղիները, ուժեղ ու թույլ կողմերը, հնարավորությունները և վտանգները:

Մաս 1. Հնդհանուր տեղեկություններ

1. Հաստատության անվանումը, համարը՝ **ՀՀ Լոռու մարզի Ուռուտի միջնակարգ դպրոց ՊՈԱԿ**
2. Հաստատության հասցեն՝ **ՀՀ Լոռու մարզ գ. Ուռուտ, 1փ,3-րդ նրբ., 1-ին փակ., 1-ին շենք**
3. Հաստատության հեռախոսահամարը, **0256-6-22-10, 094759892,**
4. Էլեկտրոնային հասցեն **urut@schools.am**
5. Հաստատության ինտերնետային կայքի հասցեն **<https://urut.schoolsite.am/>**

Աղյուսակ 1. Դասարանների թիվը՝ ընթացիկ և նախորդ ուսումնական տարվա համար:

Դասարանների թիվը	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
1 -ին դասարան	1	1	չկա
2-րդ դասարան	1	1	չկա
3-ին դասարան	1	1	չկա
4-րդ դասարան	1	1	չկա
5-ին դասարան	1	1	չկա
6-րդ դասարան	1	1	չկա
7-ին դասարան	1	1	չկա
8-րդ դասարան	1	1	չկա

9-րդ դասարան	1	1	չկա
10-րդ դասարան	1	1	չկա
11-րդ դասարան	1	1	չկա
12-րդ դասարան	1	1	չկա
Ընդամենը	12	12	չկա

Աղյուսակ 2. Ըստ դասարանների՝ սովորողների թիվն ընթացիկ և նախորդ ուսումնական տարվա համար:

Դասարանների թիվը	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
1 -ին դասարան	17	14	նվազում
2-րդ դասարան	12	16	աճ
3-ին դասարան	15	12	նվազում
4-րդ դասարան	12	15	աճ
5-ին դասարան	14	13	նվազում
6-րդ դասարան	12	14	աճ
7-ին դասարան	13	13	փոփոխություն չկա
8-րդ դասարան	7	13	աճ
9-րդ դասարան	10	7	նվազում
10-րդ դասարան	13	9	նվազում
11-րդ դասարան	9	10	աճ
12-րդ դասարան	14	9	նվազում
Ընդամենը	148	145	նվազում

Աղյուսակ 3. Ընդհանուր տվյալներ սովորողների վերաբերյալ՝ ընթացիկ և նախորդ ուսումնական տարվա համար:

Ցուցանիշը	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա սկզբին՝ տվյալ ուստարվա սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ	156	147	Նվազում
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա վերջին՝ տվյալ ուստարվա մայիսի 25-ի դրությամբ	148	145	Նվազում
Ուսումնական տարվա ընթացքում ընդունված սովորողների թիվը	4	2	Նվազում
Ուսումնական տարվա ընթացքում հեռացած սովորողների թիվը	7	2	Նվազում

___ Դասարանների թվաքանակի մեջ փոփոխություններ գրեթե տեղի չեն ունեցել: Հիմնական փոփոխությունները կատարվել են հիմնական դպրոցն ավարտած շրջանավարտների ցուցակում: Նրանցից շատերը ուսումը շարունակել են քոլեջներում և ՊՏՈՒ-ում:

Աղյուսակ 4. Ընդհանուր տվյալներ ուսուցիչների վերաբերյալ ընթացիկ և նախորդ նախորդ ուսումնական տարվա համար:

Ցուցանիշը	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Ուսուցիչների ընդհանուր թիվը	16	16	չկա
Ուսուցիչների միջին շաբաթական ծանրաբեռնվածությունը կամ դրույքաչափը	24.9	24.9	չկա

Աղյուսակ 5. Տվյալներ ուսուցիչների տարիքային բաշխվածության վերաբերյալ ընթացիկ և նախորդ երկու ուսումնական տարիների համար:

Ուսուցիչների թիվը	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Մինչև 30 տարեկան	1	1	չկա
31-ից 40 տարեկան	4	4	չկա
41ից -50 տարեկան	1	1	չկա
51-ից -55 տարեկան	1	1	չկա
56 տարեկան և ավելի	11	11	չկա

Վերջին տարիներին չի նկատվել էական դրական դինամիկա երիտասարդ ուսուցիչների քանակի մասով, ինչը պայմանավորված է թվով քիչ թափուր տեղերի համար կայացած մրցույթներում առավելապես երիտասարդների ակտիվ մասնակցությամբ: 2020-2021 ուսումնական տարում հայտարարվել է մրցույթ ուսուցչի 1 թափուր աշխատատեղի համար, որին մասնակցել և ընդունվել է աշխատանքի 35 տարեկանից ցածր մասնագետ, համատեղության կարգով, իսկ 2021-2022 ուսումնական տարում հայտարարվել է մրցույթ ուսուցչի 2 թափուր աշխատատեղի համար, որին մասնակցել և ընդունվել է աշխատանքի 70 տարեկանից բարձր մասնագետներ:

Աղյուսակ 6. Տվյալներ ուսումնական հաստատության ղեկավար և վարչական կազմի վերաբերյալ

Պաշտոնը	Անունը, ազգանունը, հայրանունը	Տվյալ պաշտոնում աշխատելու ժամանակահատվածը	Տվյալ հաստատությունում աշխատելու ժամանակահատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Տնօրեն	Անուշ Օհանյան Վազգենի	1994թ-ից	1987թ-ից	Շնորհակալագրեր
Տնօրենի տեղակալ ուսումնական աշխատանքի գծով	Անահիտ Զաքարյան Կոյսյի	1986-ից	1976-ից	Շնորհակալագրեր
Տնօրենի տեղակալ մասնագիտացված կրթական աջակցությունների գծով	չունենք			
Տնօրենի տեղակալ տնտեսական աշխատանքի	չունենք			

գծով				
Դաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպիչ	Նարինա Բարսեղյան Շամիրի	2009թ-ից	1983թ-ից	Շնորհակալագրեր
Հաշվապահ	Մարիա Ռաֆայելի Մեհրաբյան	2011թ-ից		չունի

Աղյուսակ 7.1. Տվյալներ ուսումնական. հաստատության կառավարման խորհրդի կազմի վերաբերյալ 2020-2021 ուստարի

Անուն, ազգանուն, հայրանուն	Աշխատանքի վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը	Կրթությունը	Հաստատության խորհրդի կազմում ընդգրկված լինելու ժամանակահատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Զաքարյան Անահիտ Կոլյայի	Ուռուտի միջն. դպրոցի տնօրենի տեղակալ ուսումնական աշխատանքի գծով	բարձրագույն	2008 թվականից	Շնորհակալագրեր
Զուլհալյան Մերգո Ռազմիկ	Ուռուտի գյուղապետարան, գյուղապետ	բարձրագույն	2008թվականից	
Պապյան Վանիկ Արմենակի	Ուռուտի գյուղապետարան, տեղակալ	մ/մ	2011թվականից	չունի
Անդրեասյան Նեկտարինա Հրաչի	Ուռուտի գյուղապետարան, դասվար	բարձրագույն	2011թվականից	չունի
Այվազյան Հրաչուհի Արթուրի	Ուռուտի միջնակարգ դպրոց, ուսուցիչ	բարձրագույն	2011թվականից	չունի
Բարսեղյան Նարինա Շամիրի	Ուռուտի միջնակարգ դպրոցի դաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպիչ	բարձրագույն	2011թվականից	չունի
Գաբրիելյան Մանուշակ	Չի աշխատում Ծնող-կոմիտե	միջնակարգ	2016թվականից	չունի
Պետրոսյան Սիրուն Մարտիկի	Չի աշխատում Ծնող-կոմիտե	միջնակարգ	2016թվականից	չունի

Աղյուսակ 7.2. Տվյալներ ուսումնական. հաստատության կառավարման խորհրդի կազմի վերաբերյալ 2021-2022 ուստարի

Միացյալ կառավարման խորհրդի «ՀՀ Լոռու մարզի Ուռուտի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ, «ՀՀ Լոռու մարզի Սվերդլովի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ

№	Անուն, ազգանուն, հայրանուն	Աշխատանքի վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը	Կրթությունը	Հաստատության խորհրդի կազմում ընդգրկված լինելու ժամանակահատվածը
1	Զաքարյան Անահիտ Կոլյայի	ՀՀ Լոռու մարզի Ուռուտի մ/դ, փոխտնօրեն	բարձրագույն	2021թ.-2024թ. մայիս
2	Բարսեղյան Նարինա Շամիրի	Ուռուտի մ/դ, ԴԱԿ	բարձրագույն	2021թ.-2024թ. մայիս
3	Սերոբյան Անի Սամվելի	չի աշխատում	միջնակարգ	2021թ.-2024թ. մայիս
4	Բաղդյան Ֆլորա Ռուսլանի	«Ա. Մանուկյան ԱԶ», պանրագործ	միջնակարգ	2021թ.-2024թ. մայիս
5	Ասուկյան Լուսինե Գառնիկի	ՀՀ Լոռու մարզի Սվերդլովի մ/դ, ուսուցչուհի	բարձրագույն	2021թ.-2024թ. մայիս

6	Մուրադյան Արա Ցոլակի	ՀՀ Լոռու մարզի Սվերդլովի մ/դ, ուսուցիչ	բարձրագույն	2021թ.-2024թ. մայիս
7	Մարգարյան Մերինե Մերժիկի	չի աշխատում	միջնակարգ	2021թ.-2024թ. մայիս
8	Չերքեզյան Տաթևիկ Մարգարի	չի աշխատում	միջնակարգ	2021թ.-2024թ. մայիս
9	Ավագյան Էդիկ Հրաչիկի	չի աշխատում	բարձրագույն	2021թ.-2024թ. մայիս
10	Ջուլիակյան Մերգո Ռազմիկի	Լոռի բերդ համայնք, գ. Ուռուտ, վարչական ղեկավար	բարձրագույն	2021թ.-2024թ. մայիս
11	Հակոբյան Արծրուն Մամվելի	Լոռվա ՋՕԸ փոխստորեն	բարձրագույն	2021թ.-2024թ. մայիս
12	Անդրեասյան Նեկտարինա Հրաչիկի	Լոռի բերդ համայնք, գ. Ուռուտ, համայնքապետ. աշխ.	միջն. մասնագ.	2021թ.-2024թ. մայիս
13	Առաքելյան Արիիկ Ժորիկի	Մտեփանավանի թիվ 3 մանկապարտեզ, տնօրեն	բարձրագույն	2021թ.-2024թ. մայիս
14	Ավետյան Նարինե Սահակի	Մտեփանավանի թիվ 5 մանկապարտեզ, դաստիարակ	բարձրագույն	2021թ.-2024թ. մայիս

Վերլուծել խորհրդի աշխատանքը, խնդիրները և կատարել առաջարկություններ խորհրդի կազմի և գործունեության բարելավման ուղղությամբ

Դպրոցի կառավարման խորհրդի աշխատանքը կարելի է գնահատել բավարար: Նիստերն անց են կացվում պարբերաբար քննարկվում հարցեր՝ դպրոցին առնչվող բոլոր հարցերը, խնդիրները:

Մաս 2. Դպրոցի սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեությունը և առողջության պահպանումը

2.1. Դպրոցական շենքի և տարածքի անվտանգ շահագործումը

Աշխատանքի բովանդակությունը	Տվյալներ պլան-հատակագծից	Տվյալներ կնքված պայմանագրերց /համարը, ժամկետներ/	Տվյալներ դիտարկումներից	Վերլուծություն
Ուսումնական հաստատության տարածքը ցանկապատված է և անվտանգ է սովորողների ազատ տեղաշարժման համար:			Հաստատության տարածքը ցանկապատված է, անվտանգ է սովորողների ազատ տեղաշարժման համար:	Ցանկալի է ցանկապատի վերանորոգում /ներկանյութի անհրաժեշտություն/
Ուսումնական հաստատությունն ունի տարածք՝ մեկուսացված ու հեռացված ավտոճանապարհային գոտուց, աղմուկի, օդի աղտոտման աղբյուրներ հանդիսացող արդյունաբերական կամ այլ օբյեկտներից,			Հաստատության տարածքը գտնվում է միջհամայնքյին ավտոճանապարհային գոտուց բավարար հեռավորության վրա	
Արտակարգ իրավիճակներում հատուկ ծառայությունների մեքենաները կարող են անարգել մտնենալ հաստատության շենքին:			Այո	
Ուսումնական հաստատության տարածքը մաքուր է, իսկ լաբորատորիաներում օգտագործվող այրվող և այլ վտանգավոր նյութերի թափոնները, աղբը կանոնավոր հավաքվում են հատուկ			Պարբերաբար	

աղբարկղներում և դուրս են բերվում հաստատության տարածքից:				
Ուսումնական հաստատության ամբողջ տարածքում պարբերաբար իրականացվում են միջոցառումներ՝ կրծողների և վտանգավոր միջատների, թափառող շների, կատուների և այլ կենդանիների դեմ:			Տարին երկու անգամ	

2.2. Դպրոցի սովորողների և աշխատակազմի համար ուսումնական գործընթացի և աշխատանքի կազմակերպման համար անհրաժեշտ անվտանգության և սանիտարահիգիենիկ նորմերը, կազմակերպված են առողջության պահպանման համապատասխան ծառայություններ

Աշխատանքի բովանդակությունը	Տվյալներ համապ փաստաթղթերից	Տվյալներ դիտարկումներից	Վերլուծություն
Ուսումնական հաստատության շենքը վերանորոգված է:		Հիմնաձեռք ոգում 2010թ.-ին	Կարիք կա մասնակի կուսմետիկ վերանորոգման
Ուսումնական հաստատության շենքի շահագործումը համապատասխանում է շահագործման անվտանգության նորմատիվներին:		այո	կարիք կա
Ուսումնական հաստատության շենքում առկա են դեպի դուրս բացվող պահուստային ելքեր:		այո	
Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է կապի և արտակարգ իրավիճակների ազդարարման համակարգով:		ՆՁՊ- կաբինետ- այո Շենք- ոչ	
Ուսումնական հաստատության շենքը հարմարեցված է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք (այսուհետ՝ ԿԱՊԿ) ունեցող սովորողների անվտանգ տեղաշարժ և ուսուցում ապահովող պայմաններին (թեք հարթակներ, լայն դռներ և այլն):		ոչ	Կարիք կա
Ուսումնական հաստատության համակարգչային սարքավորումները, հեռուստացույցները ամուր են տեղադրված և ամրացված են աշխատատեղերին:		այո	
Ուսումնական հաստատության անիվներով տեղաշարժվող ծանր իրերն ամրացված են հատակին:		Այդպիսին չունենք	
Ուսումնական հաստատության կահույքի բաց դարակներից հեռացված են ծաղկամանները, նկարները, դեկորատիվ իրերը:		այո	
Ուսումնական հաստատության միջանցքների հատակները սայթաքուն չեն, իսկ եթե ծածկված են ուղեգորգերով, ապա վերջիններս ամրացված են հատակին:		ոչ	
Ուսումնական հաստատության ստորին հարկերի պատուհաններն ունեն շարժական մետաղյա վանդակաձաղեր:		ոչ	
Ուսումնական հաստատության կահույքը համապատասխանում է անվտանգ կենսագործունեության պահանջներին, ամուր և բարվոք վիճակում է:		Մասամբ,գույքը մաշված են	

2.2. կետի հաստատության շենքի և դրա շահագործման անվտանգությունը նկարագրող 4-ից 6 ուղղանիշները չափանիշները վերաբերում են սովորողների և աշխատակազմի տարհանման պահանջներին և հետևյալն են՝

Ուսումնական հաստատությունում մշակված և առկա է սովորողների ու անձնակազմի տարհանման պլան, որում հաշվի են առնված նաև հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքները.		Ոչ լիարժեք	
Ուսումնական հաստատության նախասրահում, բոլոր հարկերում, դասասենյակներում փակցված են տարհանման պլան-սխեմաները՝ համապատասխան գունային ցուցալաքներով.		այո	
Ուսումնական հաստատության տարհանման ուղիները ազատ են ավելորդ իրերից և արգելափակված չեն ծանր իրերով:		այո	

հաստատության նախագծային հզորությունը նկարագրող ցուցանիշներ և չափանիշներ

Հաստատությունը պահպանում է իր նախագծային հզորությունը:

Աշխատանքի բովանդակությունը	Տվյալներ համապ փաստաթղթերից	Տվյալներ դիտարկ ումներից	Վերլուծությ ուն
Ուսումնական հաստատությունում սովորողների թիվը համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած տարածքների հաշվարկման նվազագույն նորմատիվներին և հաստատության լիցենզիայով սահմանված սահմանային տեղերին:		այո	
Ուսումնական հաստատության դասասենյակներում նստարանների թիվը և դրանց միջև հեռավորությունը համապատասխանում են առողջապահության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած նորմերին:		այո	
Ուսումնական հաստատության սովորողները «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի ուսումնական դասընթացները անցկացնում են մարզադահլիճում:		այո	Ինչպես նաև սպորտի ր ապարակ ում

Աղյուսակ 8. Տվյալներ դասասենյակներում սեղան-նստարանների դասավորվածության և թվի վերաբերյալ

Դասասենյակի համարը /հարկը-1,2/	Դասասենյակի մակերեսը (քմ)	Սեղան-նստարանների դասավորվածության ձևը(շարքերով, շրջ անաձև, T-աձև, II-աձև, խառը)	Սեղան-նստարաններ իթիվը	Սեղան-նստարանների շարքերի և միմյանց միջև հեռավորությունները
Դասասենյակ 1-8 N1	50.5	շարքերով, խառը	7	1.5մ
Դասասենյակ1-9 N2	51.0	շարքերով	8	1.5մ
Դասասենյակ 1-6 N3	54.0	շարքերով	6	1.5մ
Դասասենյակ 1-7 N4	55.0	շարքերով	8	1.5մ
Դասասենյակ 1-10 N5	36	շարքերով	7	1.5մ
Դասասենյակ 1-36 N6	52.7	շարքերով	8	1.5մ

Դասասենյակ 2-12 N7	35.1	շարքերով	7	1.5մ
Դասասենյակ 2-7 N8	57.5	շարքերով	7	1.5մ
Դասասենյակ 2-11 N9	30.3	շարքերով	7	1.5մ
Դասասենյակ 2-13 N10	35.1	շարքերով	6	1.5մ
Դասասենյակ 2-9 N11	55.4	շարքերով	5	1.5մ
Դասասենյակ 2-8 N12	54.5	շարքերով	6	1.5մ

Նախընտրել ենք նստարանների շարքերով -ձև դասավորությունը գրատախտակից հավասարապես հեռավորություն ապահովելու և լուսավորությունը ճիշտ օգտագործելու համար:

Դասասենյակներում դասավարության նախընտրելի տարբերակը շարքերով ձևն է, քանի որ սովորողների թիվը քիչ է: Դասապրոցեսի ընթացքում ուսուցչի նախաձեռնությամբ ինտերակտիվ մեթոդների կիրառումը խթանելու նպատակով գործածվում են նստարանների դասավորվածության խառը ձևերը՝ բանավեճ, զրույց, դիդակտիկ այլ աշխատանքներ իրականացնելու նպատակով:

Դասի ավարտից հետո դասավորվածությունը բերվում է նախկին տեսքին:

Նոր կորոնավիրուսային հիվանդության պայմաններում դպրոցի գործունեությունը վերսկսելու նպատակով 2020-2021 ուսումնական տարվա սկզբին դասասենյակներում կահավորանքը համապատասխանեցվել է ՀՀ ԿԳՄՍ և ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից ներկայացված ուղեցույցով սահմանված պահանջներին:

Աղյուսակ9. Տվյալներ յուրաքանչյուր դասասենյակներում մեկ սովորողին ընկնող մակերեսի վերաբերյալ (հաշվարկը կատարված է յուր.-2մ հեռավ.)

Դասասենյակի համարը	Դասասենյակի մակերեսը (քմ)	Մեկ սովորողին ընկնող մակերեսը(քմ)	Նորմերից պակաս կամ ավել մակերեսը (քմ)
Դասասենյակ N1	50.5	$\frac{50.5}{14}=3.6$	2.1 ավելի
Դասասենյակ N2	51.0	$\frac{51.0}{16}=3.2$	1.7 ավելի
Դասասենյակ N3	54.0	$\frac{54.0}{12}=4.5$	2.5 ավելի
Դասասենյակ N4	55.0	$\frac{55.0}{15}=3.7$	2.2 ավելի
Դասասենյակ N5	36.0	$\frac{36.0}{13}=2.8$	1.3 ավելի
Դասասենյակ N6	52.7	$\frac{52.7}{14}=3.8$	2.3 ավելի
Դասասենյակ N7	35.1	$\frac{35.1}{13}=2.7$	1.2 ավելի
Դասասենյակ N8	57.5	$\frac{57.5}{13}=4.4$	2.9 ավելի
Դասասենյակ N9	30.3	$\frac{30.3}{7}=4.4$	2.9 ավելի
Դասասենյակ N10	35.1	$\frac{35.1}{9}=3.9$	2.4 ավելի
Դասասենյակ N11	55.4	$\frac{55.4}{10}=5.5$	4.0 ավելի
Դասասենյակ N12	54.5	$\frac{54.5}{9}=6$	4.5 ավելի

2.4. Ուսումնական հաստատության անձնակազմի և սովորողների անվտանգ կենսագործունեությունը նկարագրող շափանիշներ

Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է նպատակային ուսուցողական ծրագրեր, որոնք ուղղված են սովորողների շրջանում անվտանգ կենսագործունեության և առողջ ապրելակերպի կարողությունների ու հմտությունների ձևավորմանը:

Չափանիշներ 1 և 2

Աղյուսակ 10. Տվյալներ արտակարգ իրավիճակներում հաստատության անձնակազմի և սովորողների տեղեկացված լինելու մասին

N	Չափանիշը	Կատարել նշում համապատասխան փաստաթղթի և գույքի առկայության մասին (գրել փաստաթղթի անվանումը և ընդունման ամսաթիվը, թվարկել առկա գույքը) Արձանագրել իրավիճակը
1.	Ուսումնական հաստատության աշխատակազմը և սովորողները տիրապետում են արտակարգ իրավիճակներում գործելու վարքականոններին	Ոչ լիարժեք,
2.	Ուսումնական հաստատության աշխատակազմը և սովորողները տեղեկացված են հաստատությունում առկա անվտանգության միջոցների (էլեկտրական վահանակի, հրշեջ տեղեկատուի, հրշեջ ծորակի և այլն) տեղերին ու տիրապետում են դրանց օգտագործման կանոններին	Ոչ լիարժեք՝ Էլեկտրական վահանակի, հրշեջ տեղեկատուի, հրշեջ ծորակները բացակայում են

„ՆԶՊ,, առարկայի և Ք/Պ պարապմունքների սահմաններում թե՛ աշխատակազմը, թե՛ սովորողները հաճախակի են իրազեկվում հաստատությունում առկա անվտանգության միջոցների մասին: Սակայն նրանք ոչ լիարժեք են տիրապետում արտակարգ իրավիճակներում գործելու վարքականոններին: Դպրոցում պարբերաբար անցկացվում են արտակարգ իրավիճակներում արագ կոմտորոշվելու միջոցառումներ:

Չափանիշ 3

Աղյուսակ 11. Տվյալներ տեղական վտանգների գնահատման և աղետներին պատրաստվածության ու հակազդման մեխանիզմների իրականացումը հաստատությունում իրականացվող միջոցառումների վերաբերյալ

Ամսաթիվը 2021-2022	Դասարանը	Միջոցառման անվանումը, նկարագիրը և օգտագործված ուսումնական նյութերը և պարագաները	Մասնակից սովորողների և աշխատակիցների թիվը
2021 դեկտեմբեր	Բոլոր՝ 1-12-րդ	„Տազնապ,,	Շուրջ 150
2022 մարտ	Բոլոր՝ 1-12-րդ	Մասսայական տարիանում: Զանգային անսպասելի ազդանշանով հայտարարվեց տարիանում: Ամբողջ	Շուրջ 160

		աշխատակազմըն աշակերտները 54 վայրկյանում տարհանվեցին և կանգնեցին նախապես նշված իրենց տեղերում: Օգտագործվել է ձայնային ազդանշան՝ զանգ:
--	--	---

Հարցումների արդյունքներից տեղեկանում ենք որ սովորողները, հաստատության աշխատակիցները իրազեկված են վտանգներին և աղետներին: Միջոցառումներն օգնում են արտակարգ իրավիճակներում ճիշտ կոմնորոշվել:

Չափանիշ 4

Աղյուսակ 12. Տվյալներ ուսումնական հաստատության քաղաքացիական պաշտպանության այլանից բխող սովորողների և աշխատակազմի հետ տարվա ընթացքում իրականացվող միջոցառումների և վարժանքների վերաբերյալ

Ամսաթիվը 2021-2022	Դասարանը	Միջոցառման/վարժանքի անվանումը, նկարագիրը և օգտագործված պարագաներն ու ուսումնական նյութերը	Մասնակից սովորողների և աշխատակիցների թիվը
2021 դեկտեմբեր	10-12	1-ին բուժօգնություն /պատգարակ, վիրակապ, դեղորայք և այլ անհրաժեշտության իրեր /	Շուրջ 15
2022 մարտ	10-12	Դպրոցական անձնակազմի պաշտպանության և հակառակորդի հարձակման հետևանքների վերացման միջոցառումներ:	Շուրջ 25

Նմանատիպ միջոցառումները խթանում են արագ կողմնորոշվել արտակարգ իրավիճակներում: Հարցումները ցույց են տալիս, որ նմանատիպ միջոցառումները ուսուցանում են արտակարգ իրավիճակներին մոտենալ լրջորեն, վարքականոններին լավ տիրապետել: Վերը նշված աշխատանքները սովորեցնում են ճիշտ գնահատել տեղական բնական աղետները, առկա ռիսկերը:
Չափանիշներ 5-7

Չափանիշներ 5-ից 7-ը անբաղաճում են հաստատության շենքի ջեռուցման պայմաններին: Դրանց հաստատության համապատասխանության գնահատման նպատակով անհրաժեշտ է կատարել դիտարկում-փաստագրում և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 13-ը: Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 13. Տվյալներ ուսումնական հաստատության շենքի ջեռուցման պայմանների մասին

Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է լոկալ ջեռուցման անվտանգ համակարգով (ընտրել այո կամ ոչ այոնակը)			
Այո, առկա է լոկալ ջեռուցման անվտանգ համակարգ		Ոչ (նկարագրել թե ինչպես է ջեռուցվում հաստատության շենքը)	
Դասասենյակները, դահլիճները, այլ սենյակները, միջանցքները և այլն	Ջեռուցման ձևը, (վառելիքի տեսակը)	Ջերմաստիճանը շրջայցի պահին	Ջեռուցման ժամերը
Դասասենյակ N1	Լոկալ ջեռուցում	16-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Դասասենյակ N2	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰

Դասասենյակ N3	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Դասասենյակ N4	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Դասասենյակ N5	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Դասասենյակ N6	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Դասասենյակ N7	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Դասասենյակ N8	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Դասասենյակ N9	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Դասասենյակ N10	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Դասասենյակ N11	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Նախակրթարան	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Մարզադահլիճ	Չի ջեռուցվում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Միջոցառումների դահլիճ	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Տնօրենի աշխատասենյակ	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Ուսուցչանոց	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Զինղեկի սենյակ	Չի ջեռուցվում		
Սպասարկող աշխատակազմի սենյակ	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Ճաշարան	Էլ. էներգիա	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
1-ին հարկի միջանցքներ	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
2-րդ հարկի միջանցքներ	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Մաթեմատիկայի կաբինետ	Գազի վառարան	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Ֆիզիկայի լաբորատորիա	Չի ջեռուցվում		
Քիմիայի լաբորատորիա	Գազի վառարան	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Արհեստանոց	Էլ. էներգիա	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰
Սանհանգույցներ	Լոկալ ջեռուցում	18-20°C	Ժամը 8 ⁰⁰ -15 ³⁰

Դպրոցը ունի լոկալ ջեռուցման համակարգ : Ուսումնական 3 մասնաշենքերի 2-ը ապահովված են լոկալ ջեռուցման համակարգով, իսկ 1-ը ջեռուցվում է ջեռուցվում է մասնակի: Ձմռանը շատ աշխատանքներ թերի են մնում մարզադահլիճում: Միջանցքները ջեռուցվում են:

Չափանիշներ 8-11

Աղյուսակ 14. Տվյալներ ուսումնական հաստատության ջրամատակարարման, սանհանգույցների(կոյուղացման) առկայության և դրանց վիճակի վերաբերյալ

Հաստատության ջրամատակարարումը (լրացնել համապատասխան սյունակը)		
Ապահովված է շուրջօրյա հոսող խմելու ջրով	Ապահովված է հոսող խմելու ջրով, բայց ոչ շուրջօրյա	Ապահովված չէ հոսող խմելու

<i>(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)</i>			ջրով			
Այո, ոչ	Օրեկան քանի՞ ժամ է ջրամատակարարումը		<i>(նկարագրել/խնդիրը)</i>			
Ոչ	16 ժամ		<i>(դպրոցի տանիքում առկա է 1000լ տարողությամբ ջրի տարրա, որը լցվում է ջրամատակարարման օրերին հատկացված ժամերին և այն օգտագործվում է միայն տեխնիկական խնդիրները լուծելու համար)</i>			
Հաստատության սանհանգույցները և դրանց վիճակը						
Շենքի հարկը	Սանհանգույցների թիվը	Աղջիկների սանհանգույցի առկայությունը <i>(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)</i>	Տղաների սանհանգույցի առկայությունը <i>(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)</i>	Հիգիենայի պարագաների առկայությունը <i>(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)</i>	Հարմարեցվածությունը հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքներին <i>(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)</i>	Վերանորոգված է, թե ոչ <i>(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)</i>
1-ին հարկ	7	Այո Ոչ	Այո Ոչ	Այո Ոչ	Այո Ոչ	Այո Ոչ
2-րդ հարկ	2	Այո Ոչ	Այո Ոչ	Այո Ոչ	Այո Ոչ	Այո Ոչ

Ուսումնական հաստատության սանհանգույցները կարիք ունեն վերանորոգման:

Աղյուսակ 15. Տվյալներ ուսումնական հաստատությունում սննդի կետի առկայության և սննդի կազմակերպման վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ _____ **9.11.2022թ.** _____

Ուսումնական հաստատությունում առկա է սննդի կետ, թե ոչ <i>(ընտրել այդ կամ ոչ պունակը)</i>					
Այո		Ոչ <i>(նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողների և աշխատակիցների սննդի ապահովման խնդիրը)</i>			
Ուսումնական հաստատության սննդի կետում փակցված են առողջ սննդակարգի վերաբերյալ համապատասխան պաստառներ, թե ոչ <i>(ընտրել այդ կամ ոչ պունակը)</i>					
Այո			Ոչ		
'Նկարագրել սննդի կետի սանիտարական վիճակը՝ ըստ հակահամաճարակային ծառայության					
Սննդի կետի տեսակը <i>(բուֆետ, ճաշարան)</i>	Միաժամանակ սնվելու հնարավորություն ունեցող անձանց թիվը և	Սառը և տաք հոսող ջրի առկայությունը <i>(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)</i>	Լվացարանի և հիգիենայի պարագաների առկայությունը <i>(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)</i>	Տաք սննդի հնարավորությունը <i>(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)</i>	Վերանորոգված է, թե ոչ <i>(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)</i>

	տարածքը (քմ)				
	Այո, 66 աշ.	Այո Ոչ	Այո Ոչ	Այո Ոչ	Այո Ոչ
Ճաշասրահ	53.7 քմ	Այո		Այո	Այո
Խոհանոց	43.8քմ	Այո	Այո		Այո
Լվացարան	24.2քմ	Այո	Այո		Այո

Ուսումնական հաստատությունը նախակրթարանում և 1-4 դասարաններում իրականացնում է Համաշխարհային Պարենի սնունդ ծրագիրը, սակայն չունի բուֆետ-սննդի կետ: Աշխատակազմը, ուսուցիչները, 5-12 դասարանների սովորողները իրենց սննդի հարցը փորձում են լուծել սեփական ուժերով: 2020-2021 ուստարում սնունդ ծրագիրը չի իրականացվել կապված կորոնավիրուսի համաճարակի կանխարգելման աշխատանքների հետ: 2021-2022 ուստարվա ընթացքում ճաշարանում իրականացվել են վերանորոգման աշխատանքներ:

Չափանիշ 14

Աղյուսակ 16.Տվյալներ ուսումնական հաստատությունում բուժկետի առկայության և բուժապասարկման վիճակի վերաբերյալ

Ուսումնական հաստատությունում առկա է բուժկետ (ընտրել այո կամ ոչ պունակը)					
Այո		Ոչ (նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողներին և աշխատակիցներին առաջին բուժօգնության տրամադրման խնդիրը:) Քանի որ համայնքային ամբուլատորիան գտնվում է դպրոցից 50 մ հեռավորության վրա, այդ պատճառով դպրոցում չկա առանձին բուժկետ:			
Ուսումնական հաստատությունն ունի բուժաշխատող և կարող է տրամադրել առաջին բուժօգնություն (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)					
Այո Ոչ					
Բուժկետի գտնվելու հարկը և տարածքը (քմ)	Բուժաշխատողներ թիվը և նրանց պաշտոնները	Բուժկետում առկա գույքը	Բուժկետը վերանորոգված է, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Սանիտարական վիճակը	Առաջին բուժօգնության միջոցների և դեղերի առկայությունը
1-ին հարկ 1-37, 10.7քմ		Թախտ, սեղան, աթոռ, դեղարկղ	Այո Ոչ	Լավ	Առկա է

Ուսումնական հաստատությունը բուժկետ ունի: Առաջին բուժօգնությունը տրվում է սեփական ուժերով, անհրաժեշտության դեպքում օգնում է համայնքի բուժբույրը: Համայնքային բուժկետը գտնվում է դպրոցից 50 մետր հեռավորության վրա:

2.5. Մոցիպական առողջության չափանիշներ

Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր, սոցիալական առողջությանը միտված ուսումնադաստիարակչական ծրագրեր և միջոցառումներ:

Աղյուսակ 17. Տվյալներ ուսումնական հաստատության սովորողների ֆիզիկական, հոգեկան և սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքների վերաբերյալ

Հաստատությունում գրանցված ակոնոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման դեպքերը տվյալ ուստարում			
Նմանատիպ դեպքեր չեն գրանցվել	Ամսաթիվը	Դասարանը, սովորողը(ները)	Ձեռնարկված միջոցառումը
1.			Նման դեպքեր չեն գրանցվել
Ակոնոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործումն կանխարգելելու ուղղությամբ իրականացված ուսումնական ծրագրերը և միջոցառումները			
Օրագիրը կամ միջոցառումը (նշել թեման)		Ամսաթիվը	Դասարանը
1.			
Հաստատությունում գրանցված մարմնական վնասվածքներ հասցնելու դեպքերը, դրանց բացահայտմանն ու կանխարգելմանն ուղղված քայլերը			
Նմանատիպ դեպքեր չեն գրանցվել	Ամսաթիվը	Դասարանը	Բացահայտմանն ու կանխմանն ուղղված քայլերը
1.			Նման դեպքեր չեն գրանցվել
Հաստատությունում սովորողների նկատմամբ բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեպքերի բացահայտման, դրանց մասին զեկուցման, դրանց կանխարգելման և հանրային քննարկման մեխանիզմները			
Նմանատիպ դեպքեր չեն գրանցվել	Ամսաթիվը	Դասարանը, սովորողը(ները)	Բացահայտման, քննարկման մեխանիզմը, ձեռնարկված քայլերը և կանխարգելման ուղիները
1.			Նման դեպքեր չեն գրանցվել
Ուսումնական հաստատության կողմից երեխայի խնամքի ու դաստիարակության, ընտանիքում ծնողական պարտականությունների նկատմամբ պատասխանատվության բարձրացման, ինչպես նաև բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման բացառման, երեխային զարգացման համար անվտանգ միջավայրի ձևավորման հարցերի վերաբերյալ ծնողների իրազեկմանն ուղղված միջոցառումներ և մեխանիզմներ			
Միջոցառում	Ամսաթիվ	Մասնակիցներ, դրանց թիվը	Առաջադրված մեխանիզմ
1. Դպրոցի ծնողական խորհրդի հետ	14.09.2021 թ.	30	Բացատրական աշխատանք Հետևողականություն
2. Դպրոցի ծնողական խորհրդի հետ	26.11.2021 թ.	15	Բացատրական աշխատանք Հետևողականություն Դպրոցի տնօրենի ընտրություն
3. Տնօրինության և դասղեկների հանդիպում ծնողների հետ	20.02. 2022թ.	30	Բացատրական աշխատանք Հետևողականություն
4. Տնօրինության և դասղեկների	01.06.	25	Բացատրական աշխատանք

հանդիպում ծնողների հետ	2022թ		զրույց
Հաստատությունում կազմակերպված ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումները՝ ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի փոխանցման ուղիների և կանխարգելման մասին սովորողների գիտելիքների մակարդակը բարձրացնելու նպատակով			
Դասընթացի անվանումը, միջոցառման թեման, օգտագործված ուսումնամեթոդական նյութերը	Ամսաթիվ	Դասարանը(ները)	Մասնակիցների թիվը
1. Բաց դաս << Առողջ ապրելակերպ >>	13.12. 2021թ	10-12-րդ դասարաններ	25
2. Հանդիպում	12.02. 2022թ	10-12-րդ դասարաններ	25
3. Բաց դաս <<Պահպանի՛ր առողջությունդ >>	27.04. 2022թ	10-12-րդ դասարաններ	20
Ուսումնական հաստատության ստեղծած ուսումնամեթոդական նյութերը և կազմակերպված միջոցառումները՝ ուղղված բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեմ			
Դասընթացի անվանումը, միջոցառման թեման, օգտագործված ուսումնամեթոդական նյութերը	Ամսաթիվ	Դասարանը(ները)	Մասնակիցների թիվը
4. Բաց դաս << Առողջ ապրելակերպ >>	10.10. 2021թ	10-12-րդ դասարաններ	15
5. Հանդիպում	25.02. 2022թ	10-12-րդ դասարաններ	15
6. Բաց դաս <<Պահպանի՛ր առողջությունդ >>	13.04. 2022թ	10-12-րդ դասարաններ	15

Նման խնդիրները լավագույնս իրագրվում են „Առողջ ապրելակերպ„-ի „Դասղեկական ժամերի„ տարբեր առարկաների դասավանդման ընթացքում, ինչպես նաև այլ արտադասարանական սեմինարների ընթացքում : Սովորողները կարողանում են անհրաժեշտ գիտելիքներ ձեռք բերել և կիրառել կանխարգելման ժամանակ :

Ուսումնական հաստատությունում վերոնշյալ հարցերի շուրջ աշխատանքներ իրականացվում են նաև դասղեկի ժամերին: Աշակերտները ծանոթանում են իրենց իրավունքներին: Անչափահասների բաժնի աշխատակիցները հաճախակի են այցելում դպրոցներ: Նրանք զեկույցներ են կարդում անչափահասների հոգևոր, ֆիզիկական բռնությունների մասին: Երեխաների վարքը, կապվածաշակերտների քանակի հետ, վերահսկելի է: Ծնողները հետևողական են: Դպրոցում վերը նշված խնդիրները գրեթե բացակայում են:

Մաս 3. Ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետություն

Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման կարևորագույն մասը ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետության գնահատումն է: Վերջինս կատարվում է երկու տեսանկյունից՝ արտաքին արդյունավետության կամ, այլ կերպ ասած, կրթության որակի և ներքին արդյունավետության կամ առկա մարդկային, նյութական ու ֆինանսական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության տեսանկյունից:

Նախ անհրաժեշտ է հասկանալ, թե ինչպե՞ս է սահմանվում կրթության որակը կրթական գրականության մեջ: Հարկ է նշել, որ գոյություն ունեն կրթության որակի բազմաթիվ սահմանումներ, ինչը վկայում է այդ հասկացության բարդ և բազմազոր լուծման մասին: Այնուամենայնիվ, ներկայումս «կրթության որակ» հասկացության շուրջ միջազգայնորեն ձեռք է բերված համաձայնություն: Ըստ այդմ.

Կրթության որակն արդյունք է այնպիսի ուսումնառության համակարգի, որը համապատասխանում է պետական պահանջներին և սովորողներին ապահովում անհրաժեշտ գիտելիքներով, հմտություններով, արժեքային համակարգով ու որակներով՝ միաժամանակ

հնարավորություն ընձեռնելով նրանց սովորելամբողջ կյանքի ընթացում: Այլ կերպ ասած, կրթության որակն ուսումնական գործընթացի համապատասխանությունն է սահմանված նպատակներին:

«Կրթության որակը» ուսումնական գործընթացի ամբողջական արդյունքն է, ուստի ներառում է՝

- *սովորողներին*, ովքեր առողջ են, պատրաստ սովորելու և մասնակցելու ուսումնառության գործընթացին՝ ստանալով իրենց ընտանիքների լիակատար աջակցությունը.

- *ուսումնական միջավայրը*, որը բարեկարգ է ու անվտանգ, ապահովում է առողջության պահպանումն, ինչպես նաև հազեցած է անհրաժեշտ ուսումնական գույքով և ռեսուրսներով.

- *կրթության բովանդակությունը*, որը սահմանված է կրթության չափորոշիչներով, առարկայական ծրագրերով, ուսումնական պլաններով ու արտացոլված ուսումնամեթոդական նյութերում և ուղղված է սովորողների մոտ հիմնարար գիտելիքների, կենսական հմտությունների և արժեքների ձևավորմանը, ներառյալ առողջության պահպանման, առողջ սնուցման, ՄԻԱՎ/ԶԻԱՀ-ի կանխարգելման, գենդերային հավասարության և խաղաղության պահպանմանն ուղղված գիտելիքներն ու հմտությունները զարգացնելուն.

- *որակյալ ուսուցչական կազմը*, որն օգտագործում է աշակերտակենտրոն ուսուցման մեթոդներ.

- հմուտ ղեկավարվող *ուսումնական գործընթացը* և արժանահավատ ու արդար *գնահատման համակարգը*, որը խթանում է սովորողների առաջադիմությունն ու նվազեցնում անհավասարությունները նրանց միջև.

- *ուսուցման վերջնարդյունքները*, որոնք ներառում են սովորողների գիտելիքները, հմտությունները, արժեքային համակարգն ու աշխարհայացքը և ուղղված են հասարակության մեջ սովորողների դրական մասնակցությանը»:¹

Հաստատության ներքին գնահատման Մաս 3-ում «կրթության որակի» տեսանկյունից ներառված են սովորողներին, ուսուցման վերջանարդյունքներին, ուսուցման բովանդակությանը, ուսուցիչներին բնութագրող ցուցանիշները և չափանիշները, իսկ ուսուցման միջավայրին վերաբերող ցուցանիշները ներառված են նախորդ մասում:

Կրթության վերջնարդյունքներին վերաբերաբերող ցուցանիշները չափանիշները բնորոշվում են առաջին հերթին սովորողների առաջադիմությամբ, ինչն էլ արտահայտվում է նրանց ընթացիկ և ամփոփիչ գնահատականներով: Սակայն սովորողների առաջադիմությանը վերաբերաբերող ցուցանիշները չափանիշները ներառում են նաև սովորողների բացակայությունները, դասարանից դասարան փոխադրվելը/նույն դասարանում մնալը, կամ ընդհանրապես կրթությունից դուրս մնալը, հաստատությունից դուրս գալը, կրկնուսույցների մոտ պարապելը, օլիմպիադաներին և մրցույթներին մասնակցությունը, նախնական (արհեստագործական), միջին և բարձրագույն մասնագիտական հաստատություններում ուսումը շարունակելը և այլն:

Կրթության որակի ցուցանիշներին չափանիշների մյուս խումբը վերաբերում է հաստատության ուսուցիչներին՝ նրանց մասնագիտական որակավորմանը, ուսուցման մեթոդներին ու ուսումնական գործընթացի կազմակերպմանը:

Հաստատության ներքին արդյունավետության գնահատումը ևս կարևոր է հաստատության արդյունավետ գործելու տեսանկյունից՝ հատկապես սահմանափակ ֆինանսական և նյութական ռեսուրսների պայմաններում:

Ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետությունն անհրաժեշտ է գնահատել ինչպես տվյալ ուսումնական տարվա կտրվածքով, այնպես էլ նախորդ տարիների հետ համեմատության մեջ՝ բացահայտելով արդյունավետության ցուցանիշների փոփոխության դինամիկան:

1.1. Հաստատության սովորողների առաջադիմությունը նկարագրող ցուցանիշները հետևյալն են՝

Հաստատությունն ապահովում է սովորողների առաջխաղացումը և բարձր առաջադիմությունը.

1. սովորողների միջին տարեկան գնահատականները՝ ըստ կրթական աստիճանների,
2. գերազանց առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
3. ցածր առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
4. ավարտման գործակիցը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
5. երկտարեցիների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,

¹Defining Quality in Education; Working Paper Series, Education Section, Programme Division, United Nations Children's Fund, New York, NY, USA, 2002

6. կրկնուսույցների մոտ պարապող սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
  7. միասնական քննություններին մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ,
  8. ավարտական և միասնական քննություններից անբավարար ստացած շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ,
  9. հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողներից նախնական(արհեստագործական)և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թիվը և տոկոսը,
  10. նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունված 12-րդ դասարանի շրջանավարտների թիվը և տոկոսը,
  11. հիմնական դպրոցը ավարտած սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ուսումը շարունակում են ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում,
  12. բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ընդունված շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի համեմատ,
  13. սովորողների բացակայությունների ընդհանուր թիվը ժամերով՝ ըստ կրթական աստիճանների,
  14. դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թիվը և տոկոսը,
  15. ուսումնական տարվա ընթացքում տվյալ ուսումնական հաստատությունից այլ հաստատություն տեղափոխված սովորողների թիվը և տոկոսը, այդ թվում՝ այլ հաստատություններ, այլ բնակավայր կամ այլ երկիր ընտանիքի տեղափոխման պատճառով,
  16. ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումն ընդհատած (անավարտ թողած) սովորողների ընդհանուր թիվը, այդ թվում՝ հիվանդության, անկարողության, ընտանիքի սոցիալական վիճակի, սովորել չցանականալու և այլ պատճառներով,
  17. մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաների ու մարզական, մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ,
  18. մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաներին մարզական, մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթներում մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ մասնակիցների ընդհանուր թվի նկատմամբ համեմատ:
- 1.1. կետի **ցուցանիշ 1-ի** համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն կրացնել ստորև բերված Աղյուսակներ 18-ից 20-ը:

Աղյուսակ 18. Տվյալներ սովորողների ուսումնառության արդյունքների վերաբերյալ տվյալ ուսումնական տարում

Հիմնական առարկաներ	Սովորողների թիվը			Պետական պարտադիր ² առարկաներից տարեկան գնահատականների միջինը			4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների միավորների միջինը		
	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.
Մայրենի	15			6.53			6.67 /10մ./		
Հայոց լեզու		7	9		7.14	7.7		8.86 /20մ./	13.56 /20մ./
Գրականություն		7			7.57			6.71 /10մ./	
Հայ գրականություն			9			7.9			
Ռուսաց լեզու	15	7	9	6.8	5.57	6		4.29 /10մ./	
Ֆրանսերեն	15	7	9	6.8	6.14	5.8			
Մաթեմատիկա	15			6.73			6.67 /10մ./	9.86 /20մ./	15 /20մ./
Երաժշտություն	15			7.6					
Կերպարվեստ	15			8.4					
Ես և շրջակա աշխարհ	15			6.8					
Հայրենագիտություն									
Բնագիտություն									
Աշխարհագրություն			9			7.1			
Հայաստանի աշխարհ.		7			6.43				
Հայոց պատմություն		7	9		4.86	5.8		4.86 /10մ./	13.56 /20մ./
Համաշխարհային պատմ.		7	9		4.71	5.6			
ՀԵՊ		7			7.14				
Հասարակագիտություն		7	9		5.14	6			
Հանրահաշիվ		7	9		6.71	7.1			
Երկրաչափություն		7	9		7	7.6			
Ինֆորմատիկա		7	9		9	7.2			
Ֆիզիկա		7	9		6.29	7.1			
Քիմիա		7	9		5	5.6			
Կենսաբանություն		7	9		6.29	6.3		9.57 /20մ./	
Տեխնոլոգիա	15			7.93					
ՆԶՊ		7	9		6.86	6.9			
Ֆիզկուլտուրա	15	7	9	8.2	7.57	8.8		7.14 /10մ./	ստուգված
Շախմատ	15			7.8					
Տնտեսագիտություն									
Ընդամենը	15	7	9						

Աղյուսակ 19.Տվյալներ սովորողների ուսումնառության արդյունքների վերաբերյալ նախորդ ուստարում

Հիմնական առարկաներ	Սովորողների թիվը			Պետական պարտադիր ³ առարկաներից տարեկան գնահատականների միջինը			4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների միավորների միջինը		
	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.
Մայրենի	12			6.83			5.91		
Հայոց լեզու		10	14		6.4	6.14		9.6	10.57
Գրականություն		10			6.4			9.3	
Հայ գրականություն			14			6.21			
Ռուսաց լեզու	12	10	14	6.58	6.2	6.29		10.5	
Ֆրանսերեն	12	10	14	6.58	7	7.21			
Մաթեմատիկա	12			6.42			5.91	9	13.2
Երաժշտություն	12			8.5					
Կերպարվեստ	12			8.42					
Ես և շրջակա աշխարհ	12			6.67					
Հայրենագիտություն									
Բնագիտություն									
Աշխարհագրություն			14			7.14		7.3	
Հայաստանի աշխարհ.		10			7.4				
Հայոց պատմություն		10	14		5.8	6		9.8	11.78
Համաշխարհային պատմ.		10	14		5.9	6			
ՀԵՊ		10			6.2				
Հասարակագիտություն		10	14		6.2	6.71			
Հանրահաշիվ		10	14		5.6	7.58			
Երկրաչափություն		10	14		5.7	7.36			
Ինֆորմատիկա		10	14		7.6	8.21			
Ֆիզիկա		10	14		6.5	6.93			
Քիմիա		10	14		5.3	6.57			
Կենսաբանություն		10	14		6.5	6.79		10.37	
Տեխնոլոգիա	12			7.5					
ՆԶՊ		10	14		7.3	8.07			
Ֆիզկուլտուրա	12	10	14	8.75	8.7	8.57		7.3	ստուգված
Շախմատ	12			7.75					
Տնտեսագիտություն									
Ընդամենը	12	10	14						

Աղյուսակ 20.1. Տվյալներ 4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների արդյունքների փոփոխության ղինամիկայի վերաբերյալ (տարբերությունը միավորային)

Քննական առարկաներ	Քննությունների միջին միավորների փոփոխությունը նախորդ ուսումնական տարվա նկատմամբ ըստ կրթական աստիճանների					
	Քննությունների միջին միավորների աճի տոկոսը			Քննությունների միջին միավորների նվազման տոկոսը		
	4-րդ. դաս.	9-րդ.դաս.	12-րդ.դաս.	4-րդ.դաս.	9-րդ.դաս.	12-րդ.դաս.
Հայոց լեզու	0.91		2.99		0.74	
Մաթեմատիկա	0.91	0.86	1.8			
Հայոց պատմ.			1.78		0.04	
Գրականություն		2.06				
Օտար լեզու					0.96	
Բնագիտություն					0.63	
Ֆիզկուլտուրա			Անփոփոխ/ չի գնահատվում/		0.16	

Ընդամենը						
----------	--	--	--	--	--	--

Աղյուսակ 20. 2.Տվյալներ 4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների արդյունքների փոփոխության դինամիկայի վերաբերյալ (տարբերությունը՝ տոկոսային)

Քննական առարկաներ	Քննությունների միջին միավորների փոփոխությունը նախորդ ուսումնական տարվա նկատմամբ՝ ըստ կրթական աստիճանների					
	Քննությունների միջին միավորների աճի տոկոսը			Քննությունների միջին միավորների նվազման տոկոսը		
	4-րդ. դաս.	9-րդ.դաս.	12-րդ.դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ.դաս.	12-րդ.դաս.
Հայոց լեզու	$\frac{6.67}{5.91}=1.12$		$\frac{13.56}{10.57}=1.28$		$\frac{8.86}{9.6}=0.92$	
Մաթեմատիկա	$\frac{6.67}{5.91}=1.12$	$\frac{9.86}{9}=1.09$	$\frac{15}{13.2}=1.14$			
Գրականություն		$\frac{6.71}{4.65}=1.44$				
Հայոց պատմ.			$\frac{13.56}{11.78}=1.15$		$\frac{4.86}{4.9}=0.99$	
Օտար լեզու					$\frac{4.29}{5.25}=0.81$	
Բնագիտություն					$\frac{9.57}{10.2}=0.94$	
Ֆիզկուլտուրա					$\frac{7.14}{7.3}=0.98$	
Ընդամենը						

Վերլուծելով հաստատության սովորողների տարեկան գնահատականները, ինչպես նաև ավարտական քննությունների միջին միավորների փոփոխությունները՝ կարելի է եզրակացնել, որ տարրական դասարաններում ցուցանիշներն ավելի բարձր են, քան՝ ավագումբ:

Աղյուսակ 21. Տվյալներ սովորողների առաջադիմության վերաբերյալ տվյալ և նախորդ 2 ուստարիների համար՝ ըստ կրթական աստիճանների

Ցուցանիշ	2020-2021 ուստարի			2021-2022 ուստարի			2022-2023 ուստարի		
	1-ից 4-րդ. դաս.	5-ից 9-րդ. դաս.	10-ից 12-րդ. դաս.	1-ից 4-րդ. դաս.	5-ից 9-րդ. դաս.	10-ից 12-րդ. դաս.	1-ից 4-րդ. դաս.	5-ից 9-րդ. դաս.	10-ից 12-րդ. դաս.
Գերազանց առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկը, տվյալ կրթական աստիճանում «9» և «10» տարեկան գնահատական ունեցող սովորողների թվի հարաբերությունը այդ կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	9/56 16.07%	1/56 1.78%	1/36 2.77 %	15/57 26.31 %	6/60 10%	2/28 7.14 %			
Ցածր առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկը, տվյալ կրթական աստիճանում «4», «5» և «6» տարեկան գնահատական ունեցող սովորողների թվի հարաբերությունը այդ կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	3/56 5.35%	2/56 10.7%	0	1/57 1.75%	3/60 5%	0			
Ավարտման գործակից՝ ըստ	12/12	10/10	14/14	15/15	7/7	9/9			

<p>կրթական աստիճանների (հաշվարկ. տարրական, հիմնական և միջնակարգ դպրոցի ավարտական դասարաններում քննություններից դրական տարեկան գնահատական ստացածների հարաբերությունը նույն դասարանների սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	100%	100%	100%	100%	100%	100%			
<p>Երկտարեցիների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում երկտարեցիների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	ՉՈՒՆԵՆՔ								
<p>Կրկնուսույցների մոտ պարապոզ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում կրկնուսույցների մոտ պարապոզների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	ՉՈՒՆԵՆՔ								
<p>Միասնական քննություններին մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից միասնական քննություններին մասնակիցների թվի հարաբերությունը շրջանավարտների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i></p>	—	—	6/14 42.85 %	—	—	1/9 11.1%	—	—	
<p>Ավարտական և միասնական քննություններից անբավարար ստացած շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից ավարտական և միասնական քննություններին անբավարար ստացածների թվի հարաբերությունը շրջանավարտների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի</i></p>	ՉՈՒՆԵՆՔ								

<i>համար</i>									
<p>Հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողներից նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. հիմնական դպրոցի շրջանավարտներից նախնական և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թվի հարաբերությունը 9-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 9-րդ դասարանի համար</i></p>	0								
<p>Հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողների թիվը և տոկոսը, որոնք ուսումը շարունակում են ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում (տոկոսի հաշվարկ. հիմնական դպրոցի շրջանավարտներից ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում ուսումը շարունակողների թվի հարաբերությունը 9-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 9-րդ դասարանի համար</i></p>	—	1/10 10% Վարժարան 9/10 90% դպրոցում	—	—	7/7 100% դպրոցում	—	—	-	—
<p>Նախնական(արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունված 12-րդ դասարանի շրջանավարտների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից նախնական միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թվի հարաբերությունը 12-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i></p>	1 1								
<p>Բուհեր ընդունված շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից բուհեր ընդունվածների հարաբերությունը 12-րդ</p>	—	—	7/14 50%	—	—	1/9 10%	—	—	

<p>դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p> <p><i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i></p>									
<p>Սովորողների բացակայությունների թիվը ժամերով՝ ըստ կրթական աստիճանների.</p> <p>(հաշվարկ. հաստատության տվյալ կրթական աստիճանի բոլոր դասարանների դասամատյաններում գրանցված բացակայությունների գումարային թիվը արտահայտված ժամերով)</p>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<p>Դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	ՉՈՒՆԵՆՔ								
<p>Ուսումնական տարվա ընթացքում տվյալ հաստատությունից այլ հաստատություն տեղափոխված սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում տվյալ հաստատությունից տեղափոխված սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p> <p>այդ թվում</p>	1/46 2.17%	3 6.38%	2 2.17 %	-	2/53 3.77 %	-			
<p>- ՀՀ այլ հաստատություններ տեղափոխվածների թիվը</p>				3/47	3/53	1/34		1	
<p>- այլ երկրների ուսումնական հաստատությունների տեղափոխվածների թիվը</p>				1/47	1/53		1	1	
<p>Ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումնական ընդհատած (անավարտ թողած) սովորողների ընդհանուր թիվը ըստ կրթական աստիճանների, այդ թվում</p>									
<p>- հիվանդության, անկարողության պատճառով</p>									
<p>- ընտանիքի սոցիալական վիճակի</p>									

պատճառով									
-սովորել չցանականալու պատճառով									
-այլ պատճառներով									1

Աղյուսակ 22. Տվյալներ մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաներում ու մարզական, մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթներին սովորողների մասնակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	2022-2023 ուստարի
Մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	
Մարզային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. մարզային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	
Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	
Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	
Միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	
Միջազգային օլիմպիադաներում մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	
Մարզային և հանրապետական մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. մարզային և հանրապետական մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր	0	0	

թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Միջազգային մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթների մրցանակների ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	

Դպրոցում կազմակերպվում են առարկայական օլիմպիադաներ, սակայն մասնակիցների մի մասը չի կարողանում հաղթահարել տարածքային փուլը: Covid-19-ով պայմանավորված չենք ունեցել մասնակցություն օլիմպիադաներին:

Համայնքում չկան մարզական ու մշակութային կյանքի զարգացման համար անհրաժեշտ պայմաններ, ուստի այս ուղղությամբ պետք է անհրաժեշտ քայլեր ձեռնարկել: Առկա թերություններն ուղղակի և անուղղակի կերպով պայմանավորված են աշակերտների քիչ թվով, որից բխում է նաև որակը:

1.2. Հաստատության ուսուցիչներին և նրանց գործունեությանը վերաբերող ցուցանիշներ

Ինչպես նշվեց վերը կրթության որակի ցուցանիշների կարևոր խումբ է հաստատության ուսուցիչների և նրանց գործունեությունը բնութագրող ցուցանիշները, որոնք բերված են ստորև:

Ուսումնական հաստատությունն ունի որակյալ ուսուցչական անձնակազմ, և ուսուցիչները տիրապետում են դասավանդման ժամանակակից մեթոդներին

1. Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
2. ըստ մասնագիտության դասավանդող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
3. տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
4. գիտական կոչում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
5. նախարարության կողմից երաշխավորված կամ այլ կազմակերպություններում վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
6. որպես ուսուցիչ վերապատրաստող (դասախոս) վերապատրաստված և վերապատրաստման դասընթացներ վարող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
7. ուսուցիչների միջին տարիքը.
8. միջազգային ու հանրապետական պարբերականներում (ամսագրերում) հոդվածներ, մասնագիտական հրապարակումներ, ինչպես նաև դասագրքեր, մեթոդական ձեռնարկներ, գիտամանկավարժական, հեղինակային և այլ աշխատություններ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
9. դասավանդման աշակերտակենտրոն, մասնակցային, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և դրանք կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
10. ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ ինտերնետ, կիրառող ուսուցիչների թիվը.
11. սովորողներին համակարգիչների կիրառմամբ տնային աշխատանքներ հանձնարարող ուսուցիչների թիվը
12. ուսուցիչների բացակայությունների ընդհանուր թիվը.
13. ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունում անցկացվող ցուցադրական բաց դասերի թիվը.
14. ուսումնական տարվա ընթացքում ուսուցիչների փոխադարձ դասալսումների թիվը
15. ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունից դուրս անցկացվող գործնական պարապմունքների թիվը.
16. նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը,
17. նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներում մրցանակներ ստացած թիվը և տոկոսը

3.2 կետի բոլոր 17 ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 23-ը:

Աղյուսակ 23.Տվյալներ ուսուցչական անձնակազմի և նրանց գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	2022-2023 ուստարի
Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	11 68.75%	14 90%	
Ըստ մասնագիտության դասավանդող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. ըստ մասնագիտության դասավանդող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	15 93.75%	15 93.75%	
Տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. տարակարգ ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	1	1	
Գիտական կոչում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. գիտական կոչում ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	
Նախարարության կողմից երաշխավորված կամ այլ կազմակերպություններում վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	12 75%	16 100%	
Որպես ուսուցիչ վերապատրաստող(դասախոս) վերապատրաստված և վերապատրաստման դասընթացներ վարող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. վերապատրաստման դասընթաց վարող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)		3 18.75	
Ուսուցիչների միջին տարիքը (հաշարկ. հաստատության բոլոր ուսուցիչների տարիքների գումարի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին)	636/16 39.75	668/16 41.75	
Միջազգային ու հանրապետական պարբերականներում (ամսագրերում) հոդվածներ, մասնագիտական հրապարակումներ, ինչպես նաև դասագրքեր, մեթոդական ձեռնարկներ, գիտամանկավարժական, հեղինակային և այլ աշխատություններ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը. (տոկոսի հաշվարկ. հոդվածներ և վերը նշված մասնագիտական հրապարակումներն ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	
Դասավանդման աշակերտակենտրոն, մասնակցային, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և դրանք կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. դասավանդման աշակերտակենտրոն, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և կիրառող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	12 75%	15 93.75%	

Ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ ինտերնետ, կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում ինտերնետ կիրառող ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	10 62.5%	16 100%	
Սովորողներին համակարգիչների կիրառմամբ տնային աշխատանքներ հանձնարարող ուսուցիչների թիվը	2	6	
Ուսուցիչների բացակայությունների ընդհանուր թիվը (հաշվարկ. ուստարվա ընթացքում հաստատության բոլոր ուսուցիչների բացակայած օրերի ընդհանուր թիվը)	49	42	
Ուստարվա ընթացքում հաստատությունում անցկացվող ցուցադրական բաց դասերի թիվը	15	20	
Ուսումնական տարվա ընթացքում ուսուցիչների փոխադարձ դասալսումների թիվը	18	12	
Ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունից դուրս անցկացվող գործնական պարապմունքների թիվը,	10	15	
Նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը: (տոկոսի հաշվարկ. մրցույթներին մասնակցած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	
Նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներում մրցանակներ ստացած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. մրցանակներ ստացած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	

Դայրոցում գրեթե բոլոր ուսուցիչներն ունեն բարձրագույն մանկավարժական կրթություն: Բոլոր ուսուցիչները վերապատրաստվել են վերջին 5 տարիների ընթացքում: Իրագեկված են ինտերակտիվ մեթոդներին: Դայրոցում պարբերաբար հետևում և անցկացվում է Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի կողմից նախատեսված բոլոր միջոցառումները: Դայրոցն ակտիվ համագործակցում է ԲԴԿ տարածաշրջանի կենտրոնի հետ: Հարցմանը մասնակցած 90 ծնողներից 92%-ը ուսուցիչների գործունեությունը գնահատել է բավարար, 3%-ը՝ դժգոհ է, իսկ 5%-ը՝ ունի չեզոք կարծիք: Հարցումները կատարվել են I - XII դասարանների աշակերտների ծնողների շրջանում:

3.3 Հաստատության ուսումնական միջավայրին և ծառայություններին վերաբերող ցուցանիշներ չափանիշներ

Ուսումնական միջավայրին և ծառայություններին վերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները գնահատելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել և՛ դիտարկում-փաստագրում, և՛ հարցումներ:

Այս կետին վերաբերող չափանիշները բերված են ստորև:

Ուսումնական հաստատությունում ստեղծված է որակյալ կրթական միջավայր

1. Ուսումնական հաստատությունն ունի գործող գրադարան, որը հազեցած է ուսումնաօժանդակ գրականությամբ, գույքով և սարքավորումներով: Գրադարանից կանոնավոր կերպով օգտվում են սովորողները, ուսուցիչները և վարչական կազմը.
2. Ուսումնական հաստատությունն ունի ուսումնական լաբորատորիաներ ու կաբինետներ, այդ թվում՝ քիմիայի, ֆիզիկայի, կենսաբանության, աշխարհագրության, ռազմագիտության, համակարգչային և այլն, ինչպես նաև արհեստանոցներ, մարզադահլիճ, միջոցառումների անցկացման դահլիճ և այլ հաստուկուսումնական դասասենյակներ(սենյակներ), այդ թվում՝ արտադպրոցական կրթության և լրացուցիչ կրթական ծրագրերի համար(լուսանկարչական խմբակ,

նկարչական խմբակ, երաժշտական խմբակ և այլն), որոնք հագեցած են անհրաժեշտ գույքով, ուսումնական պարագաներով և ուսումնականության և ուսումնադիտակտիկ նյութերով:

3.3 կետի ցուցանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումն իրականացնելու նպատակով նախ անհրաժեշտ է կատարել դիտարկում-փաստագրում և արդյունքները ամփոփել ստորև Աղյուսակներ 24 և 25-ում:

Աղյուսակ 24. Տվյալներ հաստատության գրադարանի և դրա գործունեության մասին

Ցուցանիշ	Տվյալներ
Գրադարանի տարածքը քմ-ով	35.1
Գրադարանում համակարգիչների թիվը	0
Գրադարանում ինտերնետին միացված համակարգիչների թիվը	0
Գրադարանում կամ ընթերցասրահում նստատեղերի թիվը	0
Գրադարանային ֆոնդում առկա գրքերի (բացառությամբ ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից երաշխավորված հիմնական դասագրքերի) ընդհանուր թիվը, այդ թվում	370
-գեղարվեստական գրքերի թիվը	10
-տեղեկատվական գրքերի թիվը (բառարաններ, հանրագիտարաններ, ատլասներ և այլն)	60
-ուսումնամեթոդական գրքերի թիվը	150
-ամսագրերի թիվը	100
-այլ	50
Վերջին անգամ գրադարանային ֆոնդի նոր գրականությամբ համայնվելու տարեթիվը	2021
Գրադարանից միջինում ամսական օգտվողների թիվը	
Պատասխանել այդ կամ ոչ	
Վերանորոգված է արդյոք գրադարանը	Մասամբ
Անցկացվո՞ւմ են գրադարանում դասեր և ուսումնական պարապմունքներ	ոչ
Գրադարանավարն ունի՞ համապատասխան բարձրագույն կրթություն	ոչ
Վերջին 3 տարվա ընթացքում գրադարանավարն անցե՞լ է վերապատրաստում գրադարանային աշխատանքի ուղղությամբ	ոչ
Գրադարանը հանդիսանու՞մ է հանրապետության, այլ երկրների կամ կազմակերպությունների գրադարանների բաժանորդ և օգտվում է արդյոք նրանց ռեսուսներից	ոչ
Գրադարանն ունի՞ էլեկտրոնային ռեսուսներ, որքան	ոչ
Սովորողները կարո՞ղ են ինքնուրույն ու ազատ մոտենալ գրադարանի գրադարակներին և պահարաններին, ընտրել իրենց անհրաժեշտ գրականությունը և վերցնել այն ընթերցասրահում աշխատելու ժամանակ	ոչ
Գրադարանն ունի՞ գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագիր	այո
Գրադարանավարը կարողանո՞ւմ է օգտվել գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագրից	այո

/Գրադարանի ուժեղ և թույլ կողմերի վերլուծությունը ըստ գրադարանավարի/

Գրադարանի ուժեղ կողմը՝

- ✓ բոլոր դասարաններում երեխաներին ապահովում է դասագրքերով
- ✓ ժամանակին և անթերի կատարում է դասագրքերի վարձավճարների հավաքագրում և մուծում ԴՇՏՀ-ին
- ✓ տարրական դասարանների երեխաներին ներգրավում է ընթերցանության մեջ՝ նկարագարող ու գեղեցիկ մանկական գրականությամբ ապահովելով

- ✓ օգտակար է լինում երեխաներին և ուսուցիչներին, տրամադրելով ուսումնասովանական գրականություն՝ ամսագրեր, տեղեկագրեր, շտեմարաններ, քարտեզներ, ատլասներ, ուսուցիչ ձեռնարկներ:

Գրադարանի թույլ կողմը՝

- ✓ գրադարանը չունի համապատասխան տարածք դասագրքերի պահպանման համար
- ✓ գրադարանը չունի համապատասխան տարածք ընթերցասրահի և համակարգչային գործունեության համար
- ✓ գրադարանը չունի համակարգիչներ
- ✓ գրադարանը չունի ծրագրային գեղարվեստական գրականություն
- ✓ գրադարանը չի կարող բավարարել երեխաների ընթերցասիրությունը և չի կարող ապահովել հետաքրքիր ժամանց...

(Դպրոցի վերլուծություն -//*Գրադարանի տարածքը բավարար չէ : Աշակերտները հնարավորություն ունեն ոչ լիարժեքորեն օգտվել եղած գրականությունից: Գրադարանային ֆոնդը միշտ համարվել գեղարվեստական գրականությամբ: Բացակայում են շատ հայ դասական գրողների գործեր: Երեխաները հնարավորություն չունեն օգտվելու էլեկտրոնային գրականությունից: Հարցման արդյունքներով պարզվել է, որ ուսուցիչները ակտիվ, հաճախ օգտվում են գրադարանից: Գրադարանում առկա չէ բավարար մեթոդական գրականություն: Կան նաև անհրաժեշտություն մանկական գրականության, ծրագրային գեղարվեստական գրքերի խիստ պակաս: Գրադարանը համարված է համակարգչով, ինտերնետային կապով: Գրադարանավարուհին ունի միջնակարգ կրթություն: Անցկացված հարցումները ցույց են տալիս, որ գրադարանը մասամբ է բավարարում օգտվողին*//:

//*Գրադարանային ֆոնդը պետության կողմից չի համալրվում, թերևս միայն նվիրատվությունների միջոցով են նոր տպագրված գեղարվեստական գրքեր հայտնվում գրադարաններում: Գրադարանն ունի իհարկե անհրաժեշտ գրականություն, բայց և մյուս կողմից էլ սովորողների մոտ նկատվում է հետաքրքրության նվազում գրքի հանդեպ, քանի որ արդի ժամանակաշրջանում սովորողը իրեն անհրաժեշտ ինֆորմացիոն դաշտը գտնում է համացանցում, ըստ որում մեծ է նաև էլեկտրոնային գրքերի դերը: Տևային հանձնարարություններ կատարելիս աշակերտները անհրաժեշտության դեպքում օգտվում են ինտերնետ ռեսուրսներից նաև տանը, ոչ միշտ են գրադարանից օգտվում: Գրադարանն ունի վերանորոգման և նոր ուսումնամեթոդական գրականության կարիք: Ներկայումս չունի համակարգիչ գրադարանը, հնարավոր չէ էլեկտրոնային գրադարանի ստեղծման աշխատանքներ կատարել*//):

Աղյուսակ 25. Տվյալներ հաստատության ուսումնական լաբորատորիաների, կաբինետների և դահլիճների վերաբերյալ

Լաբորատորիաներ, կաբինետներ և դահլիճներ	Տարածքը (քմ)	Վերանորոգման կարիքը	Առկա գույքը, լաբորատոր սարքավորումները, պարագաները (թվարկելի մանակալանք)	Ուսումնական, ուսումնադիտակտիկ նյութերը	Լրացուցիչ գույքի, սարքավորումների, պարագաների նյութերի կարիքը
Ֆիզիկայի լաբորատորիա, կաբինետ	53.2	այո	Առկա է	Առկա է	Անհրաժեշտ է
Քիմիայի լաբորատորիա,	52.7	մասնակի	Առկա է	Առկա է	Անհրաժեշտ է

կարինետ					
Գենսաբանության լաբորատորիա, կարինետ		մասնակի			Անհրաժեշտ է
Աշխարհագրության լաբորատորիա, կարինետ		մասնակի			Անհրաժեշտ է
Պատմության կարինետ		մասնակի			Անհրաժեշտ է
Ռազմագիտության կարինետ	47.5 16.2	մասնակի	զենքի պահարան, ուսումնական զենք	Առկա է	Անհրաժեշտ է
Համակարգչային լաբորատորիա, կարինետ	30.3	մասնակի	տպիչ, սկաներ, համակարգիչներ, պրոյեկտոր... այլն	Առկա է	Անհրաժեշտ է
Օտար լեզուների լինգվաֆոնային կարինետ					
Արհեստանոց (նշել ինչպիսի)- փայտամշակման	70.9	մասնակի	Առկա է	Առկա է	Անհրաժեշտ է
Միջոցառումների դահլիճ	92.2	մասնակի			
Մարզադահլիճ	97.7	մասնակի	Շվեդական պատ, այծիկ, օղակներ, ձի հենակներով...	Առկա է	Անհրաժեշտ է
Մաթեմատիկայի կարինետ	82.5	մասնակի	Առկա է	Առկա է	Անհրաժեշտ է
Շախմատի կարինետ	37.2	մասնակի	Առկա է	Առկա է	
Այլ					

Ուսումնական հաստատությունում կարինետային համակարգ չկա, սակայն գործում են ֆիզիկայի և քիմիայի լաբորատորիաները, մաթեմատիկայի, շախմատի, նգա-ի կարինետներ և համակարգչային սենյակ: Բսկ կենսաբանություն և աշխարհագրության կարինետներ, ինչպես նաև այլ կարինետներ չունենք: Սակայն ունենք սկավառակներ ուր ամփոփված են քիմիա առարկային նվիրված դասեր ու փորձեր: Հարցումների արդյունքները ցույց են տալիս, որ լաբորատորիա ունենալը խիստ անհրաժեշտություն է: Հարկավոր է առաջիկայում վերանորոգել արդի պահանջների համապատասխան և ձեռք բերել լաբորատորիա:

Դպրոցում 2020-2021 ուստարվանից սկսած գործում է Արմաթ ինժեներական լաբորատորիա: Որին հաճախում է V-XII դասարանների 30 աշակերտ: Դպրոցին անհրաժեշտ են սմարթ գրատախտակներ, ժամանակակից համակարգչային կահավորված կարինետներ:

3.4. Ուսումնական հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշներ

Ինչպես նշվեց վերը, հաստատության ներքին արդյունավետությունը բնորոշվում է իր մարդկային, նյութական ու ֆինանսական ռեսուրսների օգտագործման արդունավետությամբ:

Հաստատության ներքին արդյունավետությունը «հաստատության կարողությունն է՝ առանց ռեսուրսների, ժամանակի, ֆինանսական միջոցների և ջանքերի վատման՝ իր գործունեությունը պատշաճ մակարդակով իրականացնելը և իր նպատակներն ու խնդիրները իրագործելը»⁴: Այլ կերպ ասած՝ կրթական ծառայությունների մատուցումը արդյունավետ է, եթե առկա ռեսուրսները օգտագործում են արդյունավետ: Բարձրացնել հաստատության ներքին արդյունավետությունը ըստ էության նշանակում է՝ «բարելավել ուսումնական գործընթացի արդյունքներն առանց լրացուցիչ

⁴(«Key education indicators on social inclusion and efficiency» European Research Associates)

Ֆինանսական միջոցների և ռեսուրսների կամ կրճատել ծախսերը առանց ուսումնական գործընթացի վրա բացասական ազդեցություն գործելու: Հաստատության ֆինանսական կամ ներքին հարաբերական արդյունավետության հաշվարկման ամենապարզ և ընդունված ձևն այսպիսին է.

Ներդրված ռեսուրսներ

Ներքին արդյունավետությունը = -----

Արդյունքեր

Սակայն այս պարզեցված հաշվարկի ձևը հաճախ կիրառելի չէ, քանի որ ներդրվող ռեսուրսներն ու արդյունքերը ոչ թե մեկն են, այլ բազմաթիվ և բազմատեսակ: Բացի այդ տարբեր արդյունքներ ուղղակի կախում ունեն ներդրված որոշակի ռեսուրսներից, իրականացված գործողություններից և ուրույն գործոններից: Ուստի, ներքին արդյունավետության գիտականորեն ավելի ճշգրիտ հաշվարկման համար օգտագործվում է հետևյալ բանաձևը.

Ներդրված ռեսուրսների կշռված գումար

Ներքին արդյունավետությունը = -----

Արդյունքերի կշռված գումար

Հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշներն են՝

Ուսումնական հաստատության մարդկային, ֆինանսական և նյութական ռեսուրսները տնօրինվում են արդյունավետ և հաստատությունը կարողանում է ներգրավել լրացուցիչ միջոցներ.

1. սովորող-ուսուցիչ հարաբերությունը.
2. սովորող - սպասարկող-վարչական անձնակազմ հարաբերությունը.
3. դասարանների միջին խտությունը.
4. մեկ սովորողի հաշվով հաստատության տարեկան նախահաշիվը.
5. ուսուցչների միջին աշխատավարձը.
6. վարչական աշխատողների միջին աշխատավարձը.
7. սպասարկող անձնակազմի միջին աշխատավարձը.
8. հաստատության տարեկան նախահաշիվում արտաբյուջետային միջոցների չափը.
9. ծնողների կողմից դրամական ներդրումների տարեկան չափը.
10. հովանավորչական և դրամաշնորհային միջոցների տարեկան չափը.
11. աշխատավարձերի վճարման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը.
12. կոմունալ վճարների գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը.
13. նոր գույքի, այդ թվում՝ սարքավորումների ձեռքբերման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը:

3.4 կետում բերված հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը կատարելու և դրանք ամփոփելու նպատակով ստորև տրվում են Աղյուսակներ 26 և 27-ը:

Աղյուսակ 26. Ուսումնական հաստատության ներքին արդյունավետության հիմնական ցուցանիշները՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Ցուցանիշներ	2020-2021 ուստարի	2021 -2022 ուստարի	2022-2023 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Սովորող/ուսուցիչ հարաբերությունը (հաշվարկ.հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին)	149/20 7.45	143/20 7.15		նվազում
Սովորող/ սպասարկող անձնակազմ հարաբերությունը (հաշվարկ.հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի	149/7 21.28	143/7 20.42		նվազում

հարաբերությունը սպասարկող անձնակազմի ընդհանուր թվին)				
Դասարանների միջին խտությունը (հաշվարկ. հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը կոմպլեկտավորված դասարանների ընդհանուր թվին)	149/12 12.41	143/12 11.91		նվազում
Մեկ սովորողի հաշվով հաստատության տարեկան նախահաշիվը (հաշվարկ. հաստատության տարեկան բյուջեով հաստատված ամբողջ գումարի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին) առանց պահումների – կեղտոտ աշխատավարձը				
Մյասարկող անձնակազմի միջին աշխատավարձը	78489	78489		անփոփոխ
Ուսուցչների միջին աշխատավարձը	119700	133000		անփոփոխ
Վարչական աշխատողների միջին աշխատավարձը	199122	199122		անփոփոխ

Աղյուսակ 27. Տվյալներ հաստատության բյուջետային միջոցների վերաբերյալ

	2020թ.	2021թ.	2022թ.
Հաստատության տարեկան նախահաշվում արտաբյուջետային միջոցների չափը (հաշվարկ. հաստատության տարեկան բյուջեում արտաբյուջետային միջոցների չափի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-	-	-
Ծնողների կողմից դրամական ներդրումների տարեկան չափը	-	-	-
Հովանավորչական և դրամաշնորհային միջոցների տարեկան չափը (հաշվարկ. ծնողների կողմից տարվա կտրվածքով կատարած ներդրումների, դրամաշնորհների և հաստատության տարեկան բյուջեում)	-	-	-
Աշխատավարձերի վճարման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը (հաշվարկ. աշխատավարձերի վճարման հողվածով՝ ներառյալ հարկերը, հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	90%	90%	90%
Կոմունալ վճարների գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը (հաշվարկ. կոմունալ վճարների հողվածով հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	7%	7%	7%
Նոր գույքի, այդ թվում՝ սարքավորումների ձեռքբերման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը	-	-	-

<p>(հաշվարկ. գույքի ձեռքբերման հողվածովհաստատության տարեկան ծախսերի գումարին հաստատությանտարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը տոկոսային արտահայտությամբ)</p>			
---	--	--	--

Ուսումնական հաստատության ներքին արդյունավետության բարելավման համար շատ կարևոր է ֆինանսական ռեսուրսների առկայությունը, դրանց արդյունավետ տնօրինումը: Քանի որ դպրոցն ունի քիչ աշակերտներ, համապատասխանաբար՝ ֆինանսական սուղ միջոցներ: Շատ դեպքերում դպրոցը գնում է խնայողության՝ ձգտելով հաշվարկել իր նյութական ռեսուրսներն ու հնարավորությունները, դրանք ճիշտ բաշխել:

Մաս. 4. Ուսումնական հաստատությունում ներառական կրթության և հավասարության ապահովում

ՀՀ Սահմանադրության հոդված 14.1.-ում ամրագրված է, որ«Բոլոր մարդիկ հավասար են օրենքի առջև. խտրականությունը, կախված սեռից, ռասայից, մաշկի գույնից, էթնիկական կամ սոցիալական ծագումից, գենետիկական հատկանիշներից, լեզվից, կրոնից, աշխարհայացքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, ազգային փոքրամասնությանը պատկանելությունից, գույքային վիճակից, ծնունդից, հաշմանդամությունից, տարիքից կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներից, արգելվում է»:

Ներառական կրթության հիմքում ընկած է մարդկանց հավասար իրավունքների վերոնշյալ սահմանադրական դրույթը և կրթություն ստանալու մարդու հիմնարար իրավունքը, որն արտացոլված է ՀՀ Սահմանադրության հոդված 35-ում, ըստ որի.

«Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի կրթության իրավունք: Միջնակարգ կրթությունը պետական ուսումնական հաստատություններում անվճար է: Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի պետական ուսումնական հաստատություններում մրցութային հիմունքներով անվճար բարձրագույն և այլ մասնագիտական կրթություն ստանալու իրավունք: Ոչ պետական ուսումնական հաստատությունների ստեղծման և գործունեության կարգը սահմանվում է օրենքով:»

Կրթություն ստանալու մարդու իրավունքն ամրագրված է նաև 1948 թվականին ընդունված ՄԱԿ-ի «Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրում» (հոդված 26), համաձայն որի.

«Յուրաքանչյուր ոք կրթության իրավունք ունի: Կրթությունը, առնվազն տարրական և հանրակրթական փուլերում, պետք է լինի անվճար: Տարրական կրթությունը պետք է լինի պարտադիր: Տեխնիկական և մասնագիտական կրթությունը պետք է հանրամատչելի լինի, իսկ բարձրագույն կրթությունը, ընդունակություններին համապատասխան, հավասարապես մատչելի բոլորի համար»:

Կրթությունը պետք է նպատակաուղղված լինի անձի լիարժեք զարգացմանը և մարդու իրավունքների ու հիմնարարազատությունների նկատմամբ հարգանքի ամրապնդմանը: Այն պետք է նպաստի բոլոր ազգերի, ռասայական և կրոնական խմբերի միջև փոխըմբռնմանը, հանդուրժողականությանն ու բարեկամությանը, է՛լ ավելի նպաստի ՄԱԿ-ի խաղաղապահական գործունեությանը: Օտոդներն իրենց երեխաների համար կրթության տեսակն ընտրելու առաջնային իրավունք ունեն»:

Նույնքան կարևոր են 1989 թվականին ընդունված ՄԱԿ-ի «Երեխաների իրավունքների մասին կոնվենցիայի» հոդված 28-ի դրույթները երեխայի կրթության իրավունքի մասին, համաձայն որի.

«Մասնակից պետությունները ճանաչում են երեխայի կրթության իրավունքը և հավասար հնարավորությունների հիման վրա այդ իրավունքի իրականացմանն աստիճանաբար հասնելու համար նրանք, մասնավորապես.

- (ա) մտցնում են պարտադիր և անվճար տարրական կրթություն,
- (բ) խրախուսում են միջնակարգ կրթության տարբեր ձևերի, ներառյալ՝ ընդհանուր և մասնագիտական կրթության զարգացումը, ապահովում են դրանց մատչելիությունը բոլոր երեխաների համար և ձեռնարկում են այնպիսի անհրաժեշտ միջոցներ, ինչպիսիք են անվճար կրթություն տրամադրելը և կարիքի դեպքում ֆինանսական օգնություն ցույց տալը,
- (գ) բոլոր համապատասխան միջոցներով ապահովում են բարձրագույն կրթության մատչելիությունը՝ ըստ յուրաքանչյուրի ընդունակությունների,

(դ) ապահովում են կրթական և մասնագիտական տեղեկատվության և ուղեցույցների մատչելիությունը բոլոր երեխաների համար,

(ե) միջոցներ են ձեռնարկում նպաստելու կանոնավոր դպրոց հաճախելուն և դպրոցը թողած սովորողների թվաքանակի նվազմանը:

Մասնակից պետությունները ձեռնարկում են բոլոր անհրաժեշտ միջոցները երաշխավորելու համար, որ դպրոցական կարգապահությունն իրականացվում է երեխայի մարդկային արժանապատվության հետ համատեղելի մեթոդներով և սույն Կոնվենցիային համապատասխան:»

Ինչպես նաև հոդված 29-ի հետևյալ դրույթները.

«Երեխայի կրթությունը պետք է ուղղված լինի.

(ա) երեխայի անհատականության, տաղանդի և մտավոր ու ֆիզիկական ունակությունների զարգացմանը՝ դրանց լրիվ ծավալով,

(բ) մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների, ինչպես նաև ՄԱԿ-ի կանոնադրության մեջ ամրագրված սկզբունքների նկատմամբ հարգանքի դաստիարակմանը,

(գ) երեխայի ծնողների, նրա մշակութային ինքնատիպության, լեզվի և արժեքների, երեխայի բնակության երկրի ազգային արժեքների, նրա ծագման երկրի և իր սեփական քաղաքակրթությունից տարբեր քաղաքակրթությունների հանդեպ հարգանքի դաստիարակմանը,

(դ) երեխային ազատ հասարակության մեջ, փոխըմբռնման, խաղաղության, հանդուրժողականության, տղամարդու և կնոջ իրավահավասարության և բոլոր ժողովուրդների, էթնիկական, ազգային և կրոնական խմբերի, ինչպես նաև բնիկ ազգաբնակչությանը պատկանող անձանց միջև բարեկամության ոգով պատասխանատու կյանքով ապրելուն նախապատրաստելը,

(ե) շրջապատող բնության նկատմամբ հարգանքի դաստիարակմանը:»

Երեխայի կրթության իրավունքը ամրագրված է նաև ՀՀ մի շարք օրենքներում, մասնավորապես՝ «Երեխայի իրավունքների մասին», «Կրթության մասին» և այլն: Մասնավորապես «Կրթության մասին» >> ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածում ամրագրված է.

«Հայաստանի Հանրապետությունն ապահովում է կրթության իրավունք՝ անկախ ազգությունից, ռասայից, սեռից, լեզվից, դավանանքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, սոցիալական ծագումից, գույքային դրությունից կամ այլ հանգամանքներից: Պետությունը կրթության իրավունքն ապահովում է կրթության համակարգի բնական գործառնությամբ և կրթություն ստանալու համար սոցիալ-տնտեսական պայմանների ստեղծմամբ»:

Ներառականության հարցը պետք է նախ և առաջ դիտարկվի 1990 թվականին Ջոնթիենում ընդունված «Կրթություն բոլորի համար» համաշխարհային հռչակագրի համատեքստում, որի 6 նպատակներից 2-ը հետևյալն են. համընդհանուր ընդգրկվածությունը՝ որպես թիրախ:

Ներառականության սկզբունքը սահմանված է 2005 թվականին ընդունված «Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության մասին» ՀՀ օրենքում, որը կարգավորում է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց, իրենց ընդունակություններին և կարողություններին համապատասխան, կրթություն ստանալու իրավական, կազմակերպական և ֆինանսական հիմքերը, ինչպես նաև կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության կազմակերպման բնագավառում հարաբերությունների մասնակիցների իրավունքներն ու պարտականությունները:

Համաձայն օրենքի՝ «ներառական կրթությունը՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության համար առանձնահատուկ պայմանների ապահովման միջոցով նրանց համատեղ ուսուցումն է հանրակրթական մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում՝ նման պայմանների կարիք չունեցող անձանց հետ»

Ներառական կրթության պարագայում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխան դառնում է իրավահավասար բոլոր երեխաների հետ, որը հանգեցնում է ստեղծագործական հնարավորություններով ու ինքնուրույն գործելու պատրաստ մարդու ձևավորմանը: Երեխայի ընտանիքը դադարում է խուսափել իր երեխայի միջավայրի հետ շփումից, քանի որ նույն միջավայրը հանդուրժողականությամբ է վերաբերում իր երեխային՝ ընդունելով վերջինիս հավասար լինելու փաստը: Ընտանիքի հետ տարվող մասնագիտացված աջակցության ծառայությունները և միջավայրի վերաբերմունքը օգնում են ծնողին ավելի օգտակար լինել իր երեխային, դուրս գալ անելանելիության բարդությունից և օգնել իր երեխային հաղթահարելու անհատական ուսուցման պլանը:

Ներառական կրթության պարագայում պետությունը աստիճանաբար իրականացնում է սոցիալական հավասարության ապահովման խնդրում իր դերակատարումը՝ նվազեցնում է հասարակության շերտավորումը ու նպաստում նրա հոգեբանական առողջացմանը, հասնում է

բյուջետային միջոցների արդյունավետ ու նպատակային բաշխմանը, քանի որ հատկացումները կատարվում են ավելի մեծ թվով երեխաների կրթությունը կազմակերպելու համար:

Ի վերջո, ներառական կրթությունը նպաստում է երկրում կրթության կազմակերպման և իրականացման մեխանիզմների արդիականացմանը՝ համաշխարհային զարգացման ժամանակակից միտումներին և մարտահրավերներին համահունչ:

Ասպիսով, ներառական կրթությունը, ենթադրում է հաստատություններում այնպիսի կրթական միջավայրի և պայմանների ստեղծում, որոնցում բոլոր երեխաները, անկախ իրենց առանձնահատուկ կրթական կարիքներից, ունեն կրթություն ստանալու հավասար հնարավորություններ: Նման միջավայրը պետք է լինի երեխաներին ներառող, կրթություն ստանալու համար արդյունավետ, երեխաների նկատմամբ բարյացկամ, նրանց առողջության համար ապահով ունևորանգ: Ներառումը ենթադրում է կրթության առավել լայն տեսլական, որն ուղղված է բոլոր սովորողների կարիքներին, ներառյալ՝

- հաշմանդամություն ունեցող երեխաները.
- բռնության ենթարկվող երեխաները.
- աշխատող երեխաները.
- փախստական կամ տեղահանված երեխաները.
- միգրանտները.
- ծայրահեղ չքավորության մեջ ապրող երեխաները.
- լեզվական փոքրամասնությունները.
- ազգային փոքրամասնությունները.
- հակամարտությունների գոտիների երեխաները.
- ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի և այլ հիվանդությունների հետևանքները կրող երեխաները և այլն:

Ուսումնական հաստատությունում բոլոր երեխաների մոտ պետք է ձևավորվեն այնպիսի հմտություններ, վերաբերմունք և արժեհամակարգ, ինչը նրանց թույլ կտա հաստատությունն ավարտելուց հետո, չափահաս կյանքում իրենց լիովին դրսևորել և ինքնաիրացվել:

Հավասարության սկզբունքը իր մեջ ներառում է նաև տարբեր սեռերի, ազգային փոքրամասնությունների, սոցիալական տարբեր կարգավիճակի ընտանիքների երեխաների հավասարությունը: Հայաստանի, ինչպես և ընդհանրապես ժողովրդավարական պետությունների օրենսդրությունները, ամրագրում են սեռերի հավասար իրավունքները, պարտականությունները և ազատությունները: Սեռերի հավասարության սկզբունքներն ամրագրված են ՀՀ մի շարք օրենքներում, նաև՝ ՀՀ Աշխատանքային օրենսգրքում:

Հաստատությունում ներառական կրթության և սովորողների միջև հավասարության ապահովման ինքնագնահատումն ուղղված է բացահայտելու, թե արդյոք հաստատությունն ապահովում է ակնկալվող հետևյալ արդյունքները.

- հաստատությունը նդունվելու հաստատությունում սովորելու համար ստեղծված են հավասար պայմաններ բոլոր երեխաների համար՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից անկախ.
- հաստատությունն ապահովում է բոլոր սովորողների հավասար մասնակցություն ուսումնառությանը՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից անկախ.
- հաստատությունն ապահովում է բոլոր սովորողների համար կրթության արդյունքներին հասնելու և առաջադիմության գնակալի մակարդակը՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից անկախ:

Ուսումնական հաստատությունում ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը նկարագրող հիմնական ցուցանիշները և չափանիշները հետևյալ են՝

1. ներառական կրթության զարգացումը որպես նպատակ ամրագրված հաստատության զարգացման ծրագրում
2. ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովման համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ.
3. ուսումնական հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով օժտված տեղակալ (կամ այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին).
4. ուսումնական հաստատության վեբ կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ.

5. ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքներին, հանդուրժողականությունը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր:

Ուսումնական հաստատությունում աշխատակազմն արդիականացնում է իր գիտելիքներն ու հմտությունները ներառական կրթության ոլորտում.

6. վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապրաստման.
7. ուսումնական հաստատությունն ունի ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստված և վերապատրաստող ուսուցիչներ,
8. վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը:

Ուսումնական հաստատությունում ունի ռեսուրսներ՝ աջակցելու կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք(ԿԱՊԿ) ունեցող երեխաների սովորելուն և ուսումնական միջավայրը հարմարեցված է նրանց կարիքներին.

9. ուսումնական հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ապահովված է ֆիզիկական մատչելիություն.
10. ուսումնական հաստատությունն ունի ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն).
11. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներն ապահովված են դասագրքերով, գրենական պիտույքներով, հարմարանքներով, այլ պարագաներով.
12. ուսումնական հաստատությունում առկա են ուսումնամեթոդական նյութեր և սարքավորումներ՝ լսողության ու տեսողության գործառույթի բացակայության կամ սահմանափակում ունեցող սովորողների համար.
13. ուսումնական հաստատության դասասենյակների դասավորվածությունն այնպիսին է, որ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողները մեկուսացված չեն.
14. ուսումնական հաստատությունն ունի ռեսուրս-սենյակ՝ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների համար.
15. ուսումնական հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվըն տոկոսը.
16. ուսումնական հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ծնողների (խնամակալների) թիվը.
17. ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող ֆիզիկական խոչընդոտները (թեքահարթակ, հենակ և այլն).
18. ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական խոչընդոտները (վերաբերմունք, կարծրատիպ):

Ուսուցիչները կարողանում են ուսումնական ծրագիրը, դասի պլանը, ուսուցանման գործընթացը հարմարեցնել ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների կարիքներին և մշտապես խրախուսում են նրանց.

19. անհատական ուսումնական պլանները մշակվում են համաձայն հանրակրթության պետական չափորոշի և առարկայական ծրագրերի՝ հաշվի առնելով սովորողների կարիքները, ընդունակությունները, հնարավորությունները, ձեռքբերումները և առաջընթացը.
20. այն ուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ.
21. ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր.
22. ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր երեխաների նկատմամբ՝ անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից.
23. ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամ երևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական նյութերում և նույնիսկ սեփական վարքագծում:

ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների հավասարապես մասնակցում են դպրոցի և դասի բոլոր գործընթացներին՝ ըստ իրենց կարողությունների առավելագույն աստիճանի.

24. ուսումնական հաստատության այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ունեն ԿԱՊԿ.
25. ուսումնական հաստատությունից հեռացած (ուսումն անավարտ թողած) ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը.
26. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների բացակայությունների տարեկան միջին թիվը՝ ժամ/սովորող.
27. արտադասարանական աշխատանքների խմբակներում ներառվող և աշխատանքներին մասնակցող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը.
28. ուսումնական անհաստատության աշակերտական խորհրդում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը:

Ուսումնական հաստատության սովորողները գիտակցում են ԿԱՊԿ ունեցող իրենց ընկերների նկատմամբ գոյություն ունեցող կարծրատիպերի վերացման անհրաժեշտությունը և օգնում են փոխել դրանք.

29. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված աշակերտական նախաձեռնությունների թիվը և ձևերը.
30. ուսումնական հաստատության կայքում և (կամ) աշակերտական թերթում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների կամ հաշմանդամության թեմայով սովորողների կողմից պատրաստված նյութերի, հոդվածների, լուսանկարների, և այլ հրապարակումների թիվը:

Ուսումնական հաստատությունում ապահովված է սեռերի և ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջև հավասարությունը.

31. սեռերի հավասարության գործակիցը.
32. աշակերտական խորհրդում սեռերի հավասարության գործակիցը.
33. գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը գերազանց առաջադիմություն ունեցող աղջիկների թվին.
34. տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող աղջիկների թվին.
35. տղաների տարեկան միջին բացակայությունների թվի հարաբերությունն աղջիկների տարեկան միջին բացակայությունների թվին (ժամերով.)
36. «Մաթեմատիկա», «Ֆիզիկա», «Քիմիա» և «Կենսաբանություն» առարկաներից տղաների և աղջիկների տարեկան միջին առաջադիմությունը.
37. ուսումնական հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը և տոկոսը.
38. աշակերտական խորհրդի անդամ ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը.
39. ուսումնական հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջին տարեկան առաջադիմությունը.
40. անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը.
41. անվճար սնունդ ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը.
42. սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար հաստատության իրականացրած սոցիալական աջակցության ծրագրերը և դրանց թիվը.
43. ուսումնական հաստատության կողմից իրականացված՝ ներառական կրթության առնչվող արտադասարանական միջոցառումների (գրույցներ, կինոնկարների դիտումներ, քննարկումներ, կլոր-սեղաններ, սեմինարներ, էքսկուրսիաներ և այլն) թիվը՝ ըստ դասարանների:

Ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը նկարագրող հիմնական ցուցանիշներին և չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու ձևերը ներառում են և՛ փաստաթղթային ուսումնասիրություն, և՛ դիտարկում-փաստագրում, և՛ հարցումների իրականացում:

Մաս 4-ում բերված չափանիշներ 1-ից 14-ի, 17-ից 23-ի, 29-ի և 42-ի համար անհրաժեշտ է կատարել փաստաթղթային ուսումնասիրություն, դիտարկում-փաստագրում կամ հարցումներ և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 28-ը:

Աղյուսակ 28. Հաստատությունում ներառական կրթության իրականացմանը վերաբերվող չափանիշներ

Չափանիշ	Այո	Ոչ	Մենաբանություն
----------------	------------	-----------	-----------------------

Ներառական կրթության զարգացումը որպես նպատակ ամրագրված է ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում	Այո		<i>(Եթե այո, ապա կատարել հղում համապատասխան փաստաթղթից:)</i>
Ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ	Այո		<i>(Եթե այո, ապա կատարել հղում և թվարկել ներառական կրթության ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումները:)</i>
Ուսումնական հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով օժտված տեղակալ (կամ այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին).	Այո		<i>(Եթե այո, ապա նշել համապատասխան աշխատակցի տվյալները և նկարագրել պարտականությունների շրջանակը:)</i>
Ուսումնական հաստատության վեբ կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ	Այո		<i>(Եթե այո, ապա նկարագրել կայքի ներառական կրթության բաժինը, ինչպիսի նյութեր են տեղադրված կայքում, դրանց թարմեցման հաճախականությունը, հաճախորդների թիվը և այլն):</i>
Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքներին, հանրութոզակականությանը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր:	Այո		<i>(Եթե այո, ապա նշել այդ ծրագրերը դասընթացները, ներառված սովորողների թիվը ըստ դասարանների, դրանց հատկացված շաբաթական ժամերը ըստ դասարանների, և գնահատել դրանց արդյունավետությունը:)</i>
Վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապրաստման՝	Այո		<i>(Եթե այո, ապա նշել վերապատրաստող կազմակերպությունը, վերապատրաստման ամսաթիվը, և տևողությունը ժամերով, ինչպես նաև մեկնաբանել դրա արդյունավետությունը:)</i>
Ուսումնական հաստատությունն ունի ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստված և վերապատրաստող ուսուցիչներ: Վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը:	18		<i>(Եթե այո, ապա նշել վերապատրաստված ուսուցիչների թիվը, և որպես ուսուցիչ վերապատրաստող վերապատրաստված ուսուցիչների թիվը: Նշել նաև վերապատրաստող կազմակերպությունը, վերապատրաստման ամսաթիվը, և տևողությունը ժամերով, ինչպես նաև մեկնաբանել վերապատրաստումների արդյունավետությունը:)</i>
Ուսումնական հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ապահովված է ֆիզիկական մատչելիություն	Ոչ		<i>(Եթե այո, ապա նկարագրել ինչպիսի պայմաններ են ստեղծված տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ֆիզիկական մատչելիության ապահովման համար:)</i>
Հաստատությունն ունի ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն)	Ոչ		<i>(Եթե այո, ապա թվարկել հոգեբանամանկավարժական աջակցության ինչ հաստիքեր ունի հաստատությունը, ինչպես է կազմակերպվում նրանց աշխատանքը: Նկարագրել նաև ներառական կրթության ուղղությամբ համապատասխան աշխատողների պարտականությունների շրջանակը, կրթության առանձնահատուկ պայմաններ կարիք ունեցող երեխաների հետ վարվող աշխանքները, լրացուցիչ հաստիքների կարիքը, և այլն:)</i>
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներն ապահովված են դասագրքերով, գրենական պիտույքներով, հարմարանքներով, այլ պարագաներով,	Ոչ, չունենք ԿԱՊԿՈՒ աշակերտներ		<i>(Եթե այո, ապա թվարկել նշել ինչ դասագրքեր են օգտագործում ֆունկցիաների տարատեսակ սահմանափակումներ ունեցող սովորողները, դրանց քանակը, ձեռք բերման տարեթիվը, ֆիզիկական վիճակը և այլն:)</i>

<p>Հաստատությունում առկա են ուսումնամեթոդական նախագծեր և սարքավորումներ՝ լսողության և տեսողության գործառնության բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող աշակերտների համար</p>		<p>Ոչ</p>	<p>(Եթե այո, ապա թվարկել ինչ սարքավորումներ և ուսումնամեթոդական նյութեր ունի հաստատությունը՝ լսողության և տեսողության ֆունկցիայի բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող սովորողների համար, դրանց քանակը, ձեռք բերման տարեթիվը, ֆիզիկական վիճակը, օգտագործման հաճախականությունը, արդյունավետությունը և այլն: Նշել նաև լրացուցիչ սարքավորումների և ուսումնամեթոդական նյութերի կարիքը:)</p>
<p>Ուսումնական հաստատության դասասանների դասավորվածությունն այնպիսին է, որ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողները մեկուսացված չեն</p>		<p>Ոչ</p>	<p>(Եթե այո, ապա նկարագրել ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների համար ուսուցման կազմակերպման պայմանները, դասասանների դասավորվածությունը, ինչպես նաև նրանց դասերին մասնակցության պայմաններն ու ձևերը:)</p>
<p>Ուսումնական հաստատությունն ունի ռեսուրս-սենյակ՝ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների համար</p>		<p>Ոչ</p>	<p>(Եթե այո, ապա նկարագրել ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների համար նախատեսված ռեսուրս-սենյակի ֆիզիկական վիճակը, չափերը, հագեցվածությունը սարքավորումներով և ուսումնամեթոդական նյութերով, ինչպես նաև սենյակի օգտագործման հաճախականությունը: Նշել նաև լրացուցիչ սարքավորումների և ուսումնամեթոդական նյութերի կարիքը:)</p>
<p>Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներատականությունը խաթարող ֆիզիկական խոչընդոտները (թեքահարթակ, հենակ և այլն)</p>		<p>Ոչ</p>	<p>(Եթե այո, ապա նկարագրել, թե ինչպես և մանրամասնել ինչ պայմաններ կան հաստատությունում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար օրինակ՝ թեքահարթակ, հենակներ և այլն: Թվարկել նաև լրացուցիչ կարիքները:)</p>
<p>Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներատականությունը խաթարող սոցիալական խոչընդոտները (վերաբերմունք, կարծրատիպ)</p>	<p>Այո</p>		<p>(Կատարել հարցում պարզելու, թե արդյոք հաստատությունում հաղթահարված են ներատականությունը խաթարող սոցիալական խոչընդոտները (վերաբերմունք, կարծրատիպ): Հարցման մեջ ներառել ուսուցիչներին, սովորողներին, ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների, ծնողներին, և վարչական կազմը: Նկարագրել, հարցման արդյունքները:)</p>
<p>Անհատական ուսումնական պլանները մշակվում են համաձայն հանրակրթության պետական չափորոշիչի և առարկայական ծրագրերի՝ հաշվի առնելով սովորողների կարիքները, ընդունակությունները, հնարավորությունները, ձեռքբերումները, առաջընթացը</p>		<p>Ոչ Չունենք ԿԱՊԿՈւ</p>	<p>.....</p>
<p>Ուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներատական կրթության նկատմամբ</p>	<p>18</p>		<p>(Ուսուցիչների դիրքորոշումը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում: Ուսուցիչների շրջանում հետազոտության արդյունքներով հաշվարկել նրանց թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներատական կրթության նկատմամբ:)</p>

Ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր	Այո		(Ուսուցիչների դիրքորոշումը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում)
Ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր երեխաների նկատմամբ, անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից	Այո		(Ուսուցիչների վերաբերմունքը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում)
Ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամ երևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական կյանքում և նույնիսկ սեփական վարքագծում	Այո		(Կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամ երևույթ հայտաբերելու ուսուցիչների ունակությունը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, ինչպես նաև վարչական կազմի շրջանում)
Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է սոցիալական աջակցության ծրագրեր սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար	Այո		(Եթե այո, ապա նկարագրել, թե ինչպիսի սոցիալական աջակցության ծրագրեր է իրականացնում հաստատությունը սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար, այդ ծրագրերին մասնակից սովորողների թիվը և այլն:)
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված սովորողների նախաձեռնությունները	Այո		(նկարագրել հաստատության սովորողների այն որոնք ուղղված են ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանը)

Դպրոցը չունի ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներ: Հետևաբար չի իրականացնում ներառական կրթություն:

Աղյուսակ 29. Տվյալներ հաստատությունում ներառական կրթության իրականացման և հավասարության ապահովման խնդիրների վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2020-2021 ուստ արի	2021-2022 ուստ արի	2022-2023 ուստ արի
Հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը (ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների տոկոսը հաշվարկել ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)			
Հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ծնողների (խնամակալների) թիվը			
Հաստատության այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ունեն ԿԱՊԿ (ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը հաշվարկել ըստ հաշմանդամության և կարիքների տիպերի՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)։			
Հաստատությունից հեռացած (ուսումն անավարտ թողած) ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը (ուսումն անավարտ թողած ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների տոկոսը հաշվարկել ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)			
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների բացակայությունների տարեկան միջին թիվը՝ ժամ/սովորող			
Արտադասարանական աշխատանքների խմբակներում ներառվող և աշխատանքներին մասնակցող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը			
Ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը			
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված սովորողների նախաձեռնությունների թիվը և այլ ուստարում			
Հաստատության վեբ կայքում և (կամ) աշակերտական թերթում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների կամ հաշմանդամության թեմայով սովորողների կողմից պատրաստված նյութերի, հոդվածների, լուսանկարների, և այլ հրապարակումների թիվը			

Մեռերի հավասարության գործակիցը (հաշվարկ. հաստատությունում սովորող աղջիկների ընդհանուր թվի հարաբերությունը տղաների ընդհանուր թվին)			
Աշակերտական խորհրդում սեռերի հավասարության գործակիցը (հաշվարկ.աշակերտական խորհրդում ընդգրկված աղջիկների թվի հարաբերությունը տղաների թվին)			
Գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող աղջիկների թվին			
Տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող աղջիկների թվին			
Տղաների տարեկան միջին բացակայությունների թվի հարաբերությունը աղջիկների տարեկան միջին բացակայությունների թվին (ժամերով)			
«Մաթեմատիկա», «Ֆիզիկա», «Քիմիա» և «Գենսաբանություն» առարկաներից տղաների և աղջիկների տարեկան միջին առաջադիմությունը			
Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը և տոկոսը (ազգային փոքրամասնությունների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)			
Աշակերտական խորհրդի անդամ ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը			
Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջին տարեկան առաջադիմությունը			
Անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը (անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)	7 8.4%	9 10.5%	
Անվճար սնունդ ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը (անվճար սնունդ ստացող սովորողների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)	46/141 32.6%	44/123 35.8%	
Մոցիալ ապեսանապահովման և սոցիալական աջակցության ծրագրերի թիվը տվյալ ուստարում			
Հաստատության կողմից իրականացվող սոցիալական աջակցության ծրագրերի թիվը			
Հաստատության կողմից իրականացված՝ ներառական կրթությանն առնչվող արտադասարանական միջոցառումների (գրույցներ, կինոնկարների դիտում, քննարկումներ, կլորսեղաններ, սեմինարներ, էքսկուրսիաներ և այլն) թիվը՝ ըստ դասարանների			

Ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության կարևորությունը՝ որպես մարդկանց հավասար իրավունքների սահմանադրական դրույթ: Դպրոցում չկան ուսուցիչների և սովորողների միջև բարդ, լուրջ հակասություններ:

Դպրոցն ունի քիչ թվով աշակերտներ, ուստի հավասարության հետ կապված ներքին հակասություններ չկան: Չնայած դպրոցն ունի ֆինանսական սուղ միջոցներ, բայց աջակցում է սոցիալապես անապահով սովորողներին՝ տրամադրելով անվճար գրքեր:

Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաներ չկան

Մաս 5. Համայնքային մասնակցություն

«Տնողները, ընտանիքները, մանկավարժները և համայնքները միասնաբար – այս այն լավագույն համագործակցությունն է, որը կարող է ապահովել լրոլոր աշակերտների համար անհրաժեշտ աջակցության տրամադրումը՝ ուսման և կյանքի մեջ հաջողությունների հասնելու նպատակով:

Միջազգայնորեն տարանջատում են ծնողների, ընտանիքների, և համայնքների մասնակցության 6 ձև: Դրանք են՝

- ծնողական և ընտանեկան խնամքը, ուշադրությունը և հոգածությունը երեխայի հանդեպ.
- ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մշտական հաղորդակցությունը ուսումնական հաստատության հետ.

- ծնողների, ընտանիքի և համայնքի կամավորական բնույթի գործունեությունը՝ ուղղված ուսումնական հաստատությանն օժանդակելուն.
- աջակցությունը երեխային իր տնային աշխատանքների կատարման մեջ և սովորելու գործընթացում.
- ծնողների, ընտանիքի և համայնքի ներգրավվածությունը ուսումնական հաստատության կողմից որոշումների կայացման գործընթացում.
- Ուսումնական հաստատության համագործակցությունը տեղական իշխանությունների և համայնքների հետ:»⁵

Այսպիսով ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մասնակցությունը համարվում է ուսումնական հաստատության գործունեության բարելավման կարևոր գործոն: Մասնակցության առաջնային և կարևորագույն ձևն է՝ ծնողների և ընտանիքի կողմից երեխայի հանդեպ ուշադրությունը, հոգածությունը և խնամքը, ներառյալ ուսումնական հաստատություն երեխայի կանոնավոր հաճախումն ապահովելը: Կարևոր է նաև ծնողների մշտական կապը ուսումնական հաստատության հետ, ծնողական ժողովների կանոնավոր մասնակցությունը՝ երեխայի բացակայությունների, առաջադիմության, հաջողությունների և խնդիրների վերաբերյալ տեղեկացված լինելու և նրան աջակցելու համար:

Ծնողական և ընտանեկան մասնակցության տեսանկյունից շատ կարևոր է նաև երեխայի տնային հանձնարարությունների կատարումը վերահսկելը և անհրաժեշտության դեպքում նրան աջակցելը՝ նպաստելով երեխայի մոտ սովորելու նկատմամբ սիրո և հակումների առաջացմանը: Ծնողներն իրավունք ունեն հետևել երեխայի ուսումնառությանը ուսումնական հաստատությունում, մասնակցել դասալսումներին, սակայն մեր երկրում նրանց մասնակցության այս ձևը տարածված չէ և ծնողների մասնակցության աստիճանը երեխայի ուսումնառության գործընթացին հաստատությունում հիմնականում ցածր է:

Մասնակցության ամենատարածված ձևը Հայաստանում ծնողների, ընտանիքի, և համայնքի կամավորական բնույթի գործունեությունն է՝ հաստատությանն օժանդակելու և երեխաների համար միջոցառումներ կազմակերպելու նպատակով: Ընտանիքները, ծնողները և համայնքները հաստատությանն աջակցում են նաև կամավոր դրամական ներդրումներով, աշխատանքով, գույքով կամ նյութերով, ինչպես նաև միջոցառումների կազմակերպմամբ և դրանց մասնակցությամբ:

Մասնակցության առավել մեծ աստիճանի հասնելու համար կարևոր նշանակություն ունի ծնողների, ընտանիքների և համայնքների ներգրավվածությունը ուսումնական հաստատության կողմից որոշումների կայացմանը, ինչը Հայաստանում ապահովվում է հաստատության կողմից կառավարման մարմնի՝ խորհրդի, ինստիտուտի միջոցով: Խորհրդի կազմում ներառվում են հաստատության սովորողների ծնողները, մանկավարժները, տարածքային կառավարման մարմնի, նախարարության և տեղական ինքնակառավարման մարմնի ներկայացուցիչները: Ուսումնական հաստատության կառավարմանը մասնակցում են ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդի անդամները՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:

Մասնակցության բարձրագույն կարևոր գործոններից է հաստատության կողմից իրականացված քայլերը, որոնք ուղղված են հաստատության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ, ինչպես նաև տարբեր համայնքային կառույցների հետ համագործակցության ամրապնդմանը: Ոչ միայն համայնքը պետք է ակտիվորեն մասնակցի հաստատության գործունեությանը, այլ նաև պետք է գործի հետադարձ կապը: Հաստատությունը գործուն մասնակցություն պետք է ունենա համայնքի հիմնախնդիրների լուծմանը՝ այդ գործընթացում ներգրավելով նաև սովորողներին: Այն պետք է հանդիսանա տվյալ համայնքի կրթամշակութային կենտրոնը, լինի համայնքահեն: Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման գործընթացը պետք է բացահայտի, թե որքանով է արդյունավետ սովորող-ծնող-հաստատություն-համայնք համագործակցությունը, որքանով է այն նպաստում կրթության որակի բարձրագույնը:

Ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մասնակցությունը նկարագրող ցուցանիշներին ու չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու ձևերը ներառում են ինչպես փաստաթղթային ուսումնասիրություն, փաստագրում և դիտարկում, այնպես էլ հարցում: Ստորև բերվում են սովորողների և նրանց ծնողների մասնակցության վերաբերյալ ցուցանիշները:

Ուսումնական հաստատությունում սովորողների և տնօրինության համագործակցությունը, սովորողների մասնակցությունը հաստատության գործունեությանը.

⁵(NEA Education Policy and Practice Department, Center for Great Public Schools, 1201 16th St., NW, Washington, D.C. 20036)

1. տնօրինությունը խթանում է սովորողների նախաձեռնությունները, օժանդակում դրանց իրագործմանը.
2. սովորողների մասնակցությունն իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի վերաբերյալ տնօրինության կողմից որոշումների ընդունմանը, նման դեպքերի թիվը և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
3. սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները և դրանց թիվը, նախաձեռնություններին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
4. սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումները և դրանց թիվը, միջոցառումներին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
5. սովորողների մասնակցությունը հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը, մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը
6. իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կլոր-սեղանները, քննարկումները, դրանց թիվը, և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
7. սովորող-սովորող և սովորող-ուսուցիչ հարաբերությունները ուսումնական հաստատությունում:

Ուսումնական հաստատությունում գործում է ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին համապատասխան աշակերտական խորհուրդ, որի ներկայացրած առաջարկություններն ամբողջությամբ արտացոլում են սովորողների կարիքները: Ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհուրդն իր գործունեությունը կառուցում է փոխադարձ հարգանքի, սովորողների, ծնողների և տնօրինության փոխադարձ վստահության ու ու աջակցության մթնոլորտում, իրականացնում է հանրօգուտ աշխատանք.

8. աշակերտական խորհրդի նախաձեռնած քայլերն՝ ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.
9. աշակերտական խորհրդի ձեռնարկած միջոցները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով.
10. աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած միջոցառումները՝ ներառյալ շաբաթօրյակները, հաստատության և դպրոցամերձ տարածքի մաքրման աշխատանքները, դրանց հաճախականությունը և մասնակից սովորողների տոկոսը.
11. աշակերտական խորհրդի գործունեության համապատասխանությունը ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին:

Ուսումնական հաստատության ծնողական խորհուրդը սերտ համագործակցում է տնօրինության և աշակերտական խորհրդի հետ, նպաստում սովորողների ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին.

12. սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները, դրանց թիվը և ընդունված առաջարկների տոկոսը ներկայացվածի նկատմամբ.
13. ծնողական խորհրդի կողմից կազմակերպված միջոցառումները (հանդեսներ, հավաքներ, երեկոյթներ, էքսկուրսիաներ, ճանաչողական այցեր և այլն) դրանց թիվը, մասնակից ծնողների թիվը և սովորողների տոկոսը.
14. ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և նմանատիպ առաջարկությունները, դրանց թիվը.
15. ծնողական խորհրդի հանդիպումների հաճախականությունը և դրանց ընթացքում քննարկված հարցերի շրջանակները.
16. ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցությունը, ձևերը և աջակցություն ստացող սովորողների տոկոսը.
17. ծնողական և աշակերտական խորհրդների համագործակցությունը և դրա ձևերը.
18. ուսումնական հաստատության առօրյաից և տեղի ունեցող իրադարձություններից ծնողների տեղեկացվածության աստիճանը.
19. ծնողների ներգրավվածությունը սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում, ներգրավվածության ձևերը և նման աշխատանքներում ընդգրկված ծնողներին տոկոսը.

20. այնձնողների տոկոսը, որոնք օգտվում են <http://www.dasaran.am>, <http://ktak.am>, <http://www.armedu.am>, <http://forum.armedu.am/>, <http://lib.armedu.am>, և այլ կրթական կայքերից, ինչպես նաև հաստատության կայքից:

Ուսումնական հաստատություննուհամայնքը համագործակցում է, և հաստատությունը վարում է ակտիվ հասարակական կյանք.

21. ուսումնական հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնանյութական բազայի համալրման և այլ աշխատանքներին համայնքի մասնակցությունը, այդ գործում կատարված ներդրումները.
22. համայնքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ սովորողների տեղեկացվածությունը և նրանց մասնակցությունը համայնքի աշխատանքներին, մասնակցության ձևերը, մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
23. ուսումնական հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված և անցկացված միջոցառումները և դրանց թիվը, մասնակից սովորողների տոկոսը և համայնքի ներկայացուցիչների թիվը.
24. ուսումնական հաստատության կողմից հասարակական կազմակերպությունների հետ համատեղ իրականացված կրթական ծրագրերը, դրանց թիվը և մասնակից սովորողների թիվը՝ ըստ ծրագրերի:

Մաս 5-ում բերված ցուցանիշներ 1-ից 7 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել սովորողների ու տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում-փաստագրում, այնուհետև լրացնել լստորև Աղյուսակ 30-ը:

Աղյուսակ 30. Տվյալներ հաստատության գործունեությանը սովորողների մասնակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	2022-2023 ուստարի
Դեպքերի թիվը, երբ սովորողները մասնակցություն են ունեցել իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի շուրջ տնօրինության կողմից որոշումների կայացմանը	2	3	
Սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունների թիվը	2	2	
Սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումների թիվը	5	7	
Իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովների, սեմինարների, կլոր-սեղանների, քննարկումների թիվը	1	2	
Նկարագրել, թե ինչպես է տնօրինությունը խթանում է սովորողների նախաձեռնությունները, օժանդակում դրանց իրագործմանը			
....			
Սովորողների մասնակցությունը իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի շուրջ տնօրինության կողմից ընդունված որոշումներին և դրանց կայացմանը մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում քննարկված խնդրահարույց հարցերը և ընդունված որոշումները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1. Նյութապես անապահով երեխաներին օգնել	18.10.2021 թ.	30	Օգնել դիմացինին. նման քայլերը ունեն նպատակ ձևավորել իսկական քաղաքացի
2. Այցելություն նյութապես անապահով աշակերտների ընտանիք	10.11.2021 թ.	22	Նման քայլերը ունեն միտում օգնել դիմացինին, գիտակցել պարտքի զգացում
3. Հանդիպում ոստիկանների հետ	21.03.2022 թ.	50	Իրազեկվել հասարակության մեջ առկա արատների մասին, պայքարել

		դրանց դեմ	
Սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները և նախաձեռնություններին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1. Օգնել կարիքավորներին	9.04.2022թ.	35	<i>Նման քայլերը սովորողի մեջ դաստիարակում են հարգանք բոլորի նկատմամբ</i>
2.Մանիտարական միամսյակ ամենամաքուր դասարան անվանումով	03.05.2022թ	100	<i>Նման քայլերը սովորեցնում են մաքուր պահել շրջակա միջավայրը, հոգալ շրջապատի մասին</i>
.....			
Սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումները և միջոցառումներին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Համադարձակ կամ դասարանային
1. ՀՀանկախության օրվան նվիրված միջոցառում: Լույսը նծայել պատի թերթ՝ „Հայաստան, այսօրքո ծննունդն է „ խորագրով	20.09.21թ.	25	<i>Համադարձակ</i>
2.Ուսուցչի օր: Լույսը նծայել պատի թերթ՝ „Ազգի մտավորներու ժուսուցիչն է, „ խորագրով	3.10.21թ.	36	<i>Համադարձակ</i>
3.Միջոցառումներ նվիրված Հայոց Մեծ Եղեռնի 100 ամյակին	22.04.22թ.	80	<i>Համադարձակ</i>
Սովորողների մասնակցությունը հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը սովորողների մասնակցության դեպքերը	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1.Անհարգելի բացակայությունները և դրանց վերացումը	22.01.2022 թ.	12	<i>Նպատակն է քննարկել անհարգելի բացակայությունները և կանխարգելել</i>
2.Ուսման առաջադիմության բարձրացման քայլերը	28.04.2022 թ.	20	<i>Նպատակն է բարձրացնել ուսման առաջադիմությունը, քննարկել առկա թերացումները, քայլեր ձեռնարկել դրանց վերացման դեմ:</i>
Իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կյոռ-սեղանները, քննարկումները և մասնակցություն ունեցած սովորողների			

տոկոսը			
Թվարկել վերջին 3 տարում սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կլոբ-սեղանները, քննարկումները, նշել դրանց թեմաները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1.Մարդու իրավունքների պաշտպանություն	23.09.2022 թ.	15	Նպատակն է սովորողի մեջ դաստիարակել իսկական քաղաքացու կերպարը
2.Ինչ է հանդուրժողականությունը	20.04.2022 թ.	36	Նպատակն է քննարկել ազգային կրոնական հիմնահարցերը, դաստիարակել հանդուրժողականություն
.....			
Նկարագրել սովորող - սովորող և սովորող - ուսուցիչ հարաբերություններն ուսումնական հաստատությունում			
<p>Սովորող – սովորող հարաբերություններում իշխում էր նկերական թեւորտ, սովորողները հարգում և վստահում են միմյանց, կոնֆլիկտային իրավիճակներ համարյա չեն լինում, իսկ ինելուդեպում ստանում են խաղաղ հանգուցալուծում:</p> <p>Սովորող – ուսուցիչ հարաբերություններում դպրոցում իշխում է հանդուրժողականության և փոխադարձ հարգանքի ջերմ թեւորտ, հաշվի է առնվում բոլոր ի կարծիքները:</p>			

Աղյուսակ 31. Տվյալներ հաստատության աշակերտական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ			
Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած քայլերն ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած քայլերն ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.	Ամսաթիվ	Աջակցություն ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1.Օգնել թույլ առաջադիմությամբ աշակերտներին	18.09.2022 թ.	11/13	Աշակերտական խորհրդի նպատակն է աջակցել թույլ առաջադիմությամբ աշակերտներին
2.Ինտելեկտուալ մրցույթների կազմակերպում	8.11.2022թ.	21/25	Նպատակ ունի բարձրացնել սովորողների առաջադիմությունը, նրանց ակտիվ ներգրավել դասընթացների
3.Ուսուցողական քննարկումներ «Համակարգչի վրա թերթերի, թ՞եզրքով»	15.02.2022 թ.	35/42	Բանավեճի նպատակը. երեխաներին բացատրել գրքի կարևորությունը: Միջոցառմանը

			ներկա էին նաև հայոց լեզվի և գրականության ուսուցիչներ:
Աշակերտական խորհրդի ձեռնարկած միջոցները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով			
Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից ձեռնարկած միջոցները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով	Ամսաթիվ	Աջակցություն ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1. Հանդուրժել միմյանց	11.03.2022 թ.	30/36	Նպատակն է սովորողների մեջ դաստիարակել միմյանց նկատմամբ հարգանք
2. Լավ և վատ սովորող	10.10.2022 թ.	30/36	Նպատակն է սովորողների միջև դնել հավասար իրավունքներ
3. Հարուստ թե աղքատ	13.05.2022 թ.	37/44	Նպատակն է սովորողի մեջ դաստիարակել հավասարություն բոլորի նկատմամբ
Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած միջոցառումները՝ ներառյալ շաբաթօրյակները, հաստատության և դպրոցամերձ տարածքի մաքրման աշխատանքները, դրանց հաճախականությունը և մասնակից սովորողների տոկոսը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած վերոնշյալ միջոցառումները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1. Շրջակա միջավայրի մաքրման աշխատանքներ	6.05.2022թ .	83/83	Նպատակն է մաքուր պահել շրջակա միջավայրը
2. Ծառատունկ	9.04.2022թ .	45/53	Նպատակն է կանաչապատել շրջակա միջավայրը
3. Շրջակա միջավայրի մաքրում	6.05.2022թ .	75/88	Նպատակն է բարեկարգել շրջակա միջավայրը
Նկարագրել աշակերտական խորհրդի գործունեության սկզբունքները և ձևերը՝ համապատասխանությունը ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին			
.....			

Վերջին 2 ուստարվա և ընթացիկ տարվա ընթացքում աշակերտական խորհուրդը ներգրավվել է ներդպրոցական գրեթե բոլոր աշխատանքներին: Աշակերտական խորհրդի ոչ բոլոր անդամները աշխատում են ակտիվ մասնակցություն ունենալ արտադպրոցական և արտադասարանական միջոցառումներին, առօրյան արդյունավետ և հետաքրքիր դարձնելու համար:

Աղյուսակ 32Տվյալներ հաստատության ծնողական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	2022-2023 ուստարի
Սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունների թիվը և ընդունված	2/2	3/2	

առաջարկների տոկոսը ներկայացվածի նկատմամբ.			
Ծնողական խորհրդի կողմից տվյալ ուստարում կազմակերպված միջոցառումների՝ հանդեսների, հավաքների, երեկույթների, էքսկուրսիաների, ճանաչողական այցերի, ժողովների և այլնի թիվը		2	2
Ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու և նմանատիպ առաջարկների թիվը			
Ծնողական խորհրդի հանդիպումների հաճախականությունը՝ դրանց թիվը 1 ուստարվա ընթացքում		3	4
Ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից աջակցություն ստացող սովորողների տոկոսը տվյալ ուստարում		-	-
Սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում ներառված ծնողների տոկոսը.		-	-
Ծնողների տոկոսը, որոնք օգտվում են http://www.dasaran.am, http://ktak.am, http://www.armedu.am, http://forum.armedu.am/, http://lib.armedu.am, և այլ կրթական կայքերից, ինչպես նաև հաստատության		10%	8%
Սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները			
Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները	Ամսաթիվ	Առաջարկների քննարկմանը մասնակից ծնողների թիվը	Մեկնաբանություն
1. Ընդառաջել սոցիալապես անապահով աշակերտներին դասագրքերի վճարման հարցում	14.10.2022 թ.	15	Նպատակն է օգնել սոցիալապես անապահով ընտանիքներին
2. Նյութական օժանդակություն	29.09.2022 թ.	15	Նպատակն է օգնել գրենական պիտույքներով սոցիալապես անապահով ընտանիքներին
.....			
Ծնողական խորհրդի կողմից տվյալ ուստարում կազմակերպված միջոցառումները՝ (հանդեսներ, հավաքներ, երեկույթներ, էքսկուրսիաներ, ճանաչողական այցեր և այլն, մասնակից ծնողների թիվը և սովորողների տոկոսը,			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից կազմակերպված միջոցառումները	Ամսաթիվ	Մասնակից ծնողների թիվը և սովորողների տոկոսը	Ծնողական ներդրումների չափը
1. Մայրության և զեղեցկության օր	7.04.22թ.	15/80	
2. Էքսկուրսիա դեպի Գառնի – Գեղարդ	20.05.22թ.	9/30	
3. Հայոց Ցեղասպանության հուշահամալիր	20.04.22թ.	21/100	
4. Առարկայական մրցույթների մասնակցություն	03.05.22թ.	8/15	
5. Վերջին զանգ	22.05.22թ.	7/12	
Ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և նմանատիպ առաջարկությունները			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և	Ամսաթիվ	Առաջարկությունների քննարկմանը մասնակից ծնողների թիվը և ուսուցիչներին թիվը, ովքեր ծնողական խորհրդի կողմից առաջարկվել	Մեկնաբանություններ

նմանատիպ առաջարկությունները		են իրախուսման կամ կարգապահական տույժի	
1.			
Ծնողական խորհրդի հանդիպումների ընթացքում քննարկված հարցերը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի հանդիպումների ընթացքում քննարկված հարցերը	Ամսաթիվ	Մեկնաբանություններ	
1. Կոմպլեկտավորված դասարանները և առկա խնդիրները	21.10.21թ.	Ծնողական խորհուրդը քննարկեց կոմպլեկտավորված դասարաններում ուսման առաջադիմության հիմնախնդիրը	
Ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ կսոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցությունը, դրանց ձևերը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ներքին կազմակերպության անապահով տանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցության դեպքերը և դրանց ձևը	Ամսաթիվ	Ծնողների կողմից ներդրված գումարի չափը	Մեկնաբանություններ
Նկարագրել ծնողական և աշակերտական խորհուրդների համագործակցությունը և դրա ձևերը			
Դպրոցի աշակերտական խորհուրդը պարբերաբար կազմակերպում է բազմաթիվ ուսուցողական էքսկուրսիաներ և արշավներ դեպի Հայաստանի և մարզի պատմամշակութային վայրեր, ինչը, իհարկե չէր կարող իրականություն դառնալ առանց ծնողների օգնության: Փոխադրամիջոցի հարցը լուծվել է բացառապես նրանց օգնությամբ:			
Նկարագրել ուսումնական հաստատության առօրյայից և տեղի ունեցող իրադարձություններից ծնողների տեղեկացվածության աստիճանը			
Դպրոցում տեղի ունեցող բոլոր իրադարձություններին ծնողների տեղեկացվածության աստիճանը բավականին բարձր է: Դրան նպաստում են պարբերաբար կազմակերպվող ընդհանուր ծնողական ժողովները, ծնողների այցերը: Ծնողները միշտ հրավիրվում են և ներկա են դպրոցում կազմակերպվող բազմաթիվ միջոցառումներին:			
Ծնողների ներգրավվածությունը, սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներին, ներգրավվածության ձևերը			
Նկարագրել արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքները, որոնց մեջ վերջին 3 տարում ծնողները ներգրավված են եղել	Ծնողների մասնակցության ձևերը և մասնակցից ծնողների թիվը	Ծնողների ներդրումների չափը	Մեկնաբանություններ
1.			
2.			
.....			
Թվարկել կայքերը, որոնցից օգտվում են ծնողները, օրինակ՝ http://www.dasaran.am , http://ktak.am , http://www.armedu.am , http://forum.armedu.am/ , http://lib.armedu.am , հաստատության կայք և այլն, մեկնաբանել դրանց անհրաժեշտությունը և օգտակարությունը			
Կայքը	Ամսաթիվ	Օգտվող ծնողների թիվը	Մեկնաբանություն
1. http://www.dasaran.am	Ամբողջ ուս տարվա ընթացքում	40	Ծնողը իրազեկվում է դպրոցում ուսման ողջ գործընթացի մասին
2. http://www.atc.am	19.05.22թ.	10	Ծանոթանալ բուհական համակարգին, նրա պահանջներին,

Օնոդական խորհուրդը փորձում է ակտիվ ասնակցել դայրոցական ողջ գործընթացին, սակայն պետք է այդ ուղղությամբ բարելավման շատ աշխատանքներ իրականացնել պասիվ ծնողներին ներգրավելու համար, էլ ավելի ակտիվ դարձնել ծնող – դայրոց փոխհարաբերությունը:

Աղյուսակ 33. Տվյալներ հաստատության և համայնքի համագործակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ			
Ուսումնական հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնականության բազայի համալրման աշխատանքներին համայնքի մասնակցությունը, մասնակցության ձևը և այդ գործում կատարված ներդրումները.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնականության բազայի համալրման և այլ աշխատանքներին համայնքի մասնակցության դեպքերը, մասնակցության ձևերը	Ամսաթիվ	Ներդրման չափը	Մեկնաբանություն
1.Նվերներ 1-4 րդ դասարանցիներին	Դեկտեբեր 2021		Աջակցել ու խրախուսել սովորողներին
2. Անձնագրերի բաշխում 12-րդ դասարանի շրջանավարտներին	Մայիս 2022		
....			
Նկարագրել համայնքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ սովորողների տեղեկացվածության աստիճանը			
Սովորողները տեղեկացված են որ համայնքային խնդիրների մասին, քանի որ մասնակցել “Քաղաքացի նախագծին”: Ինչպես նաև այլ հասարակական ծրագրերի:			
Ուսումնական հաստատության մասնակցությունը համայնքի աշխատանքներին, մասնակցության ձևերը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության համայնքի աշխատանքներին մասնակցության դեպքերը և դրանց ձևերը	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների և աշխատողների տոկոսը	Մեկնաբանություն
1.Մաքրման աշխատանքեր համայնքի անհայտ զինվոր հուշարձանի ամբողջ տարածքում	Մայիս 2022	5090	Ուսումնական հաստատությունը ակտիվ մասնակցում է և համագործակցում համայնքի աշխատանքներին
2.Մաքրման աշխատանքեր համայնքի եկեղեցու ամբողջ տարածքում	Տարվա ընթացքում 2021-2022	50	Ուսումնական հաստատությունը ակտիվ մասնակցում է և համագործակցում համայնքի աշխատանքներին
Ուսումնական հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված միջոցառումները.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված միջոցառումները, նշել դրանց թիվը	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների և համայնքի բնակիչների թիվը	Մեկնաբանություն
1.Տոնածառի հանդես	25.12.21թ	30/70	Համայնքին

			ներգրավվել միջոցառումներին
2. Այբբենարանի հանդես	14.05.22թ	15/85	Համայնքին ներգրավվել միջոցառումներին
3. Հայոց Եղեռնի 100-ամյակին նվիրված միջոցառում	23.04.22թ	83/80	Համայնքի իրազեկվածությունը պատմական դեպքերին, հարգանքի տուրքի մատուցում
Համայնքի բնակիչները օգտվում են հաստատության մարզադահլիճից, ինտերնետից, գրադարանից և այլ հնարավորություններից			
Նկարագրել, թե հաստատության ինչպիսի ծառայություններից են օգտվում համայնքի բնակիչները	Հաճախականությունը՝ ամսական կամ տարեկան կտրվածքով	Օգտվող բնակիչների թիվը	Մեկնաբանություն
1. Մարզադահլիճ	Ողջ տարվա ընթացքում	10	Մարզադահլիճում երիտասարդները զբաղվում են իրենց սպորտաձևերով՝ առանձնապես վոլեյբոլ և ֆուտբոլ
Ուսումնական հաստատության կողմից հասարակական կազմակերպությունների (ՀԿ) հետ համատեղ իրականացված կրթական ծրագրերը, դրանց թիվը և մասնակից սովորողների թիվը՝ ըստ ծրագրերի			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատությանը և ՀԿ-ների համատեղ իրականացված կրթական բոլոր ծրագրերը	Ծրագրի տևողությունը	ՀԿ –ի անվանումը	Մասնակից սովորողների թիվը
4. Կիրառական տնտեսագիտություն	2021-2022	Պատանեական նվաճումներ	15 18

Քանի որ համայնքը փոքր է ուստի համագործակցությունը դրված է բավարար հիմքերի վրա և արդի մարտահրավերներից էլնելով դպրոցը փորձում է համագործակցությունը դարձնել էլ ավելի սերտ: Համայնքը և դպրոցը փոխադարձորեն տեղեկացված են առկա հիմնախնդիրներին:

Մաս 6. Հաստատության հիմնախնդիրները, դրանց հաղթահարման ուղիները

Այս մասում հաստատությունը պետք է ամփոփի նախորդ (1-ից 5-րդ) մասերում կատարված մանրամասն ինքնավերլուծությունը՝ ընդհանրացնելով իր ուժեղ և թույլ կողմերը (հիմնախնդիրները) և նշելով հաստատության հնարավորություններն (հեռանկարները) ու հնարավոր վտանգները (ոխակերը): Այլ կերպ ասած հաստատությունը պետք է կատարի ՈԻԹՀՎ վերլուծություն՝ ուժեղ կողմեր, թույլ կողմեր, հնարավորություններ և վտանգներ (SWOT Analysis- Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threads):

ՈԻԹՀՎ վերլուծությունը գործիք է, որը հնարավորություն է ընձեռում դեկավարությանը, ուսուցիչներին և մյուս աշխատակիցներին միասնաբար վերլուծել և հասկանալ հաստատության գործունեության ուժեղ ու թույլ կողմերը, արդյունավետ կամ ոչ արդյունավետ գործառնությունները, ինչպես նաև հեռանկարները՝ ռազմավարական զարգացման ծրագրի մշակման նպատակով: Այն նաև անհրաժեշտ գործիք է առկա հիմնախնդիրների ու մարտահրավերների և դրանց լուծման ուղիների համակարգված ձևակերպման համար: Ըստ էության ՈԻԹՀՎ վերլուծությունը հաստատության կողմից կարող է կիրառվել ցանկացած պլանավորման, այդ թվում՝ ֆինանսական կամ ապագայի համար որոշումների կայացման գործընթացներում:

Սահմանումներ՝

- ուժեղ կողմեր՝ գործոններ, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ ունեն դրական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա և նպաստել դրանց իրականացմանը.
- թույլ կողմեր՝ գործոններ, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ բացասական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա և խոչընդոտել դրանց իրականացումը.
- հնարավորություններ՝ այնպիսի արտաքին գործոններ, որոնք կարող են դրական ազդեցություն ունենալ հաստատության նպատակների իրագործման վրա, սակայն նախկինում հաշվի չեն առնվել.
- վտանգներ՝ արտաքին գործոններ, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ հաստատության նպատակների իրագործման վրա կամ դարձնել դրանք անհասանելի:

Ցանկացած պլանավորման գործընթացից կամ վերլուծության անցկացումից առաջ հաստատությունը պետք է հստակ սահմանի իր տեսլականը և նպատակները՝ ի՞նչ նվաճումներ ու ձեռքբերումներ պետք է ունենա հաստատությունը և ի՞նչ հիմնախնդիրներ այն պետք է լուծի: Հաստատությունը պետք համոզված լինի, որ նախանշված նպատակները ընդհանուր են բոլոր շահառուների համար՝ հաստատության վարչական կազմի, ուսուցիչների, սովորողների, ծնողների և այլն:

Ուժեղ վերլուծությունն իրականացվում է մի քանի փուլով՝

1. նպատակների համատեղ սահմանում.
2. ամբողջական տվյալների ու տեղեկատվության հավաքն գրառում.
3. տեղեկատվության համապարփակ վերլուծություն և համակարգում՝ ըստ Ուժեղ վեկը նշված 4 ուղղությունների (ուժեղկողմեր, թույլկողմեր, հնարավորություններևվտանգներ)
4. առաջնահերթությունների որոշում՝ շարժվելով ամենակարևոր նպատակներիցն առաջնային խնդիրներից դեպի ավելի քիչ կարևորները ևխուսափելով ոչ իրատեսական, խիստ հավակնոտ նպատակադրումներիցու դրաց անորոշ ձևակերպումներից:

«Կարևոր է չանտեսելթույլ կողմերն, առկա հիմնախնդիրները և չթերագնահատելվտանգները, քանի որ դրանք վաղ թե ուշ կհիշեցնեն իրենց մասին, ընդ որում այն ժամանակ, երբ կպատճառեն առավելագույն վնասը: Այս վերլուծության նպատակնէ ոչ թե անմիջապես վտանգների հաղթահարման ուղղությամբ անհնարին քայլեր ձեռնարկել, այլ մշտապես ունենալ դրանք տեսադաշտում և հնարավորության սահմաններում փորձել խուսափել դրանցից: Որոշակի առումով վտանգների գնահատումը և հաղթահարումը կապված է ռիսկի գործոնի հետ»: (2010, Մայք Մորիսոն).

Այսպիսով, նախորդ 1-ից 5-րդ մասերում սահմանված ցուցանիշներինն չափանիշներին հաստատության համապատասխանությանմանրամասն ինքնավերլուծության հիման վրա անհրաժեշտ է սահմանել՝

- հաստատության առաքելությունը՝ նպատակը, որն անփոփոխ է տվյալ ժամանակահատվածի համար (միջնաժամկետկամ երկարաժամկետ).
- հաստատության առաջնահերթ նպատակները տվյալ ժամանակահատվածի համար (միջնաժամկետ կամ երկարաժամկետ)
- որոշել նպատակներից բխող խնդիրները և միջոցառումները:

Այնուհետ առաջարկվում է լրացնել Ուժեղ վերլուծության ստորև բերվածԱղյուսակ 34-ը

Աղյուսակ 34.Ուժեղ վերլուծության

1.

<p>Ուժեղ կողմեր</p> <p>1. Աշխատակազմիգործունեության ուժեղ կողմեր՝ տարանջատել վարչական, ուսումնաօժանդակ և ուսուցչական կազմը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Աշխատանքի ճիշտ բաշխումը ըստ բնագավառների, կոլեկտիվի կարծիքի հետ հաշվի նստելը: • Վարչական անձնակազմ • Ուսուցչական կազմ • Ուսումնաօժանդակկազմ 	<p>Թույլ կողմեր</p> <p>1. Աշխատակազմի գործունեության թույլ կողմեր՝ տարանջատել վարչական, ուսումնաօժանդակ և ուսուցչական կազմը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ցուրաքանչյուր առարկայից ուսուցիչների միակը լինելը
---	--

2. Սովորողների ուսումնաստության և այլ գործունեության ուժեղ կողմեր

- Կարգապահություն
- ԲՈՒՀ ընդունվողների քանակը,
- համակարգչային գիտելիքների տիրապետելը:

3. Ծնողների, համայնքի, կառավարման խորհուրդի, այլ մարմինների գործունեության ուժեղ կողմեր

- ծնողներ - սերտ համագործակցություն ծնողների հետ
- համայնքի հետ – համագործակցություն համայնքի հետ, խնդիրների համատեղ լուծում

4. Ռեսուրսներով ապահովվածությունը

- Գրեթե ապահովված ենք թե՛ ուսուցիչների մասնագիտական, թե՛ ուսումնասեթողական ռեսուրսներով:

5. Նոր նախաձեռնությունների ուղղությամբ հաջողությունները

- Միշտ ունենում ենք նոր նախաձեռնություններ, մասնակցում ենք կազմակերպված թե՛ տարածքային, թե՛ մարզային, թե՛ բոլոր միջոցառումներին
- Dasaran.am ծրագրում մեր հաջողությունները

6. Հաղորդակցության, համագործակցության ուժեղ կողմերը

- Աշակերտական և մանկավարժական կոլեկտիվների միջև համագործակցությունը միշտ առկա է, հաճախ օգտվում ենք հաղորդակցական միջոցներից
- Ծնողի հետ համագործակցությունը ակտիվ է

7. Բյուջեի, ֆինանսական միջոցների հետ

2. Սովորողների ուսումնաստության և այլ գործունեության թույլ կողմեր

- Օլիմպիադաներում մասնակիցների, իհարկե մրցանակներ ստացած աշակերտների թվի նվազում:

3. Ծնողների, համայնքի, կառավարման խորհուրդի, այլ մարմինների գործունեության թույլ կողմեր

- Ծնողներ – ծնողական խորհրդում ընդգրկված անդամների մեծամասնությունը չունի բարձրագույն կրթություն, հայրերի ժամանակավոր բացակայությունը բացասաբար է անդրադառնում տղաների դաստիարակության վրա:
- Ծնողները նոր նախաձեռնություններով հաճախ հանդես չեն գալիս

4. Ռեսուրսներով ապահովվածության խնդիրները

- Որոշ դասարաններում կա դասագրքերի պակաս

5. Նոր նախաձեռնությունների ուղղությամբ թույլ կողմերը

- Ֆինանսական միջոցների պակասի պատճառով որոշ նոր նախաձեռնություններ չենք կարողանում իրականացնել:

6. Հաղորդակցություն, համագործակցություն

- Կապը թույլ է ՁԼՄ-ների հետ:

7. Բյուջեի, ֆինանսական միջոցների հետ կապված դժվարությունները և խնդիրները

- Ֆինանսական միջոցների նվազումը՝ կապված աշակերտների թվաքանակի հետ, խանգարում է տարվա ընթացքում

<p>կապված հաջողությունները</p> <ul style="list-style-type: none"> Ֆինանսական ճիշտ կառավարման շնորհիվ կարողանում ենք ունենալ տնտեսումներ, որի միջոցով էլ իրականացնում ենք դպրոցի այս կամ այն խնդիրների լուծումը 	<p>նախատեսված ծրագրերի իրականացմանը:</p> <ul style="list-style-type: none"> Թերի վճարում Կոմպլեկտավորված դասարաններ
<p>Հնարավորություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Ուսման գործընթացի կազմակերպում Գեղարվեստական, գեղագիտական, ինտելեկտուալ միջոցառումների և մրցույթների կազմակերպում և անցկացում Աշակերտական ռեսուրսների պոտենցիալ օգտագործում: 	<p>Վտանգներ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Հովանավորների ներգրավում Դպրոցի հիմնավերանորոգումը Աշակերտների թվի նվազում Արտագաղթ

2. ՀՀ Լոռու մարզի Ուռուտի միջնակարգ դպրոցն ունի իր պատմությունն ու բարի ավանդույթները...

- Դպրոցն ունի 150 աշակերտ՝ կոմպլեկտավորված 12 դասարաններում:
- Ապահովված է տիպային դպրոցական շենքով՝ 3 մասնաշենքերով, որոնցից 2-ը ջեռուցվում են լոկալ ջեռուցման համակարգով, իսկ 1-ը՝ ֆիզիկայի և քիմիայի լաբորատորիաներով, մաթեմատիկայի և ՆՁՊ-ի կաբինետներով, չի ջեռուցվում:
- Դպրոցն ունի կոսմետիկ վերանորոգման կարիք, ի դեպ վերջին անգամ այն վերանորոգվել է 2009թ.-ին: Այսուհանդերձ, չնայած այն հանգամանքին, որ լավ է պահպանվել, ցանկալի է կատարել վերանորոգում:
- Դպրոցի ջրամատակարարումը կատարվում է գյուղի ջրամատակարարման գրաֆիկով: Երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ընդհանրապես ջրամատակարարում չկա: Այս հանգամանքը խանգարում է դպրոցում իրականացվող աշխատանքների նորմալ ընթացքին, զուգարանների, սանիտարահիգիենիկ աշխատանքների կազմակերպման, ճաշարանի գործունեության, երեխաներին խմելու ջրով ապահովելու առումով:
- Դպրոցն ունի լաբորատոր սարքավորումների, աշակերտական գույքի թարմացման կարիք, ուսուցչական սեղանների /առնվազն 10 հատ/ կարիք:
- Համակարգիչների / 10հատ/, էլեկտրոնային գրատախտակի, սմարթ հեռուստացույցի ձեռք բերումը կնպաստի դասապրոցեսը ավելի հետաքրքիր, արդյունավետ կազմակերպելու գործին:
- Մանկավարժական կոլեկտիվը թեև ունի մանկավարժական հարուստ փորձ և համալրված է լավագույն մասնագետներով՝ ունի երիտասարդ մասնագետներով համալրելու անհրաժեշտություն:
- Անհրաժեշտ է ուսուցիչների աշխատանքը կազմակերպել այնպես, որ ուշադրության կենտրոնում պահեն կարողունակ և սովորող աշակերտներին, որոնք կհամալրեն դպրոցի ուսման գերազանցիկների շարքերը:
- Չնայած այն հանգամանքին, որ դպրոցի շրջանավարտների մեծ մասը միասնական քննությունների արդյունքով ընդունվում է բուհ՝ անհրաժեշտ է դպրոցում կազմակերպել առարկայական խմբակներ, որոնք ֆինանսական միջոցների սուղ լինելու պատճառով չեն իրականացվում:

Աղյուսակ 34-ը պետք է լրացնել՝ դասակարգելով ուժեղ կողմերը, թույլ կողմերը, հնարավորությունները և վտանգները՝ ըստ առաջնահերթությունների: Այնուհետ հաշվի առնելով բոլոր

գործոնները և ելնելով նախանշված իրատեսական նպատակներից և խնդիրներից՝ մշակել ռազմավարություն և ձեռնարկվող միջազատումներ:

Հավելված 2. Հարցումների իրականացման առաջարկվող մեթոդաբանություն

Ուսումնական հաստատության գործունեության ինքնավերլուծությունը կատարելիս մի շարք ցուցանիշներին և չափանիշներին համապատասխանության գնահատման համար անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ: Առաջարկվում է հարցումների ստորև նկարագրված մեթոդաբանությունը:

1. Հաստատության կողմից ինքնավերլուծություն կատարելիս հարցման մեթոդն օգտագործվում է, երբ ցուցանիշների և չափանիշների աղյուսակում տվյալ ցուցանիշի կամ չափանիշի գնահատման մեխանիզմը սյունակում նշված է «հարցում» բառը: Հարցումը առավել տարածված սոցիոլոգիական հետազոտության մեթոդներից է: Հարցման առանձնահատկությունը կայանում է նրանում, որ հետազոտության ժամանակ կարևորը ընդհանրական պատկերի սատցումն է, այլ ոչ թե առանձին հարցվողի տեսակետը: Սրանով հարցման մեթոդը տարբերվում է հարցազրույցից, երբ կարևոր է հենց հարցազրույց տվող անձի տեսակետը:
2. Հարցումներն անցկացվում են տվյալների հավաքման և վերլուծության նպատակով՝ նախապես մշակված հարցաթերթիկների միջոցով (անկետավորում): Հարցաթերթիկը կառուցված է.
  - նախաբանից, որտեղ համառոտ նշվում է հարցման նպատակն ու խնդիրները,
  - ում կողմից է անցկացվում հարցումը (տվյալ դեպքում հաստատության տվյալները),
  - հարցաթերթիկի լրացման կանոններից, որտեղ նշվում է, թե ինչպես պետք է լրացնել հարցաթերթիկը,
  - բուն հարցաշարից, որտեղ նշվում են հարցման թեմային վերաբերվող հարցերը
  - անձնագրային մասից, որտեղ նշվում է հարցվողի սեռը, տարիքը, կրթությունը և ըստ անհրաժեշտության այլ անձնական տվյալներ:
3. Հարցերը լինում են բաց, փակ, և կիսափակ: Բաց հարցերը չեն ենթադրում պատասխանների տարբերակների առկայություն: Փակ հարցերի պարագայում պատասխանները նախօրոք նախատեսված և բերված են հարցաթերթիկում հնարավորություն տալով հարցվող անձին ընտրել պատասխանը հնարավոր տարբերակներից: Կիսափակ հարցերը թույլ են տալիս նշել սեփական պատասխանը, եթե առաջարկված ոչ մի պատասխանի հետ հարցվողը համաձայն չէ: Կիսափակ, ինչպես և բաց հարցերը ավելի դժվար է մշակել, քան փակ հարցերը, քանի որ անձնական կարծիք արտահայտող պատասխանները անհրաժեշտ է խմբավորել և կոդավորել:
4. Ուստի հաստատությունը խորհուրդ է տրվում բացառել բաց հարցերը և օգտագործել միայն փակ հարցեր: Խիստ սահմանափակ դեպքերում, երբ շատ կարևոր է հարցվողների տեսակետը կամ մեկնաբանությունը կարելի է հարցաթերթիկում ընգրկել նաև կիսափակ հարցեր:
5. Հարցումների արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով առաջարկվում է խմբավորել հարցում պահանջող ցուցանիշները և չափանիշները՝ ըստ հարցվողների խմբերի (օրինակ ուսուցիչներ, սովորողներ, ծնողներ և այլն) և յուրաքանչյուր խմբի համար կազմել մեկ հարցաթերթիկ՝ ներառելով այդ խմբին վերաբերող բոլոր ցուցանիշներին և չափանիշներին վերաբերող հարցերը:
6. Առաջարկվում է հարցաթերթիկներում ներառել առավելագույնը 5 հարց: Հարցերը անհրաժեշտ է ձևակերպել այնպես, որ հաստատության համապատասխանությունը տվյալ ցուցանիշին կամ չափանիշին լավագույնս բացահայտվի: Օրինակ՝ հարցի դասական ձևակերպումը կարող է սկսվել. «Համաձայն ե՞ք, որ...» (շարունակությունը կազմում է հարցի բովանդակությունը), իսկ հաճախ օգտագործվող տիպային պատասխանները՝ «Այո, ավելի շուտ այո, ավելի շուտ ոչ, ոչ, չեմ կարող պատասխանել, տեղյակ չեմ»: Կարող են օգտագործվել նաև այլ հարցադրումներ և պատասխաններ. օրինակ՝ «Որքա՞ն հաճախ եք դուք...», «Որքանով կամ ինչ չափով ե՞ք դուք բավարարված...», «Որաքնո՞վ է նպաստել...» (շարունակությունը կազմում է հարցի բովանդակությունը)⁶:
7. Հարցաթերթիկում կարող են ներառվել նաև դիրքորոշում կամ վերաբերմունք արտահայտող պատասխաններ ունեցող հարցեր: Օրինակ՝ «Ծնողական և աշակերտական խորհուրդների համագործակցությունը» չափանիշի վերաբերյալ կարելի է տալ հետևյալ հարցը, «Ինչպիսի՞ն է

⁶ Հարցերի կազմման համար կարող եք ուղղակի տարբեր աղբյուրներից, օրինակ՝ <https://ru.surveymonkey.com/mp/education-surveys/> կայքից

հաստատության ծնողական և աշակերտական խորհուրդների միջև համագործակցությունը»: Այս հարցի հնարավոր պատասխանները կարող են լինել հինգը, որոնցից յուրաքանչյուրն ամրագրում է հարցի վերաբերյալ հնարավոր դիրքորոշումներից մեկը.

- ծնողական և աշակերտական խորհուրդները սերտորեն համագործակցում են,
- ծնողական և աշակերտական խորհուրդները համագործակցում են անհրաժեշտության դեպքում,
- ծնողական և աշակերտական խորհուրդները որոշ դեպքերում համագործակցում են, սակայն այդ համագործակցությունը բավարար մակարդակի վրա չ
- ծնողական և աշակերտական խորհուրդները չեն համագործակցում,
- այլ (հարցվողի պատասխանը)

8. Որակյալ և արժանահավատ հարցում իրականացնելու համար անհրաժեշտ է պահպանել հարցեր կազմելու հետևյալ կանոնները.

- պահպանել էթիկական նորմերը և ապահովել անձնական բնույթի տեղեկատվության կոնֆիդենցիալությունը (զաղտնիությունը), որպեսզի հարցվողները չմտահոգվեն հարցերին ճիշտ պատասխանելու հնարավոր հետևանքներից և լինեն անկեղծ,
- հարցաթերթի յուրաքանչյուր հարց պետք է պարունակի միայն մեկ հարցադրում. օրինակ՝ «Որքանով եք դուք բավարարված ուսուցչի գիտելիքներից և դասավանդման հմտություններից» հարցը պարունակում է միաժամանակ 2 հարցադրում և փորձում է բացահայտել թե՛ ուսուցչի գիտելիքները, թե՛ դասավանդման հմտությունները.
- հարցաթերթի յուրաքանչյուր հարցապետք է ներառի պատասխանի բոլոր հնարավոր տարբերակները և ապահովի պատասխանների տարատեսակություն.
- հարցաթերթի յուրաքանչյուր հարցի պատասխանների տարբերակները պետք է լինեն փոխբացառող և ապահովեն իմաստալից տեղեկատվության տրամադրում, որպեսզի հարցվողը չտարակուսի որն ընտրել և ունենա միայն մեկ ընտրություն. Օրինակ՝ «Որտեղ եք դուք մեծացել».

ա) Հայաստանում

բ) Քաղաքում

գ) Գյուղում

հարցը ստեղծում է տարակուսանք, քանի որ պատասխանները փոխբացառող չեն. թե՛ քաղաքում, թե՛ գյուղում մեծացած անձը կարող է ընտրել 2-ական պատասխան՝ համապատասխանաբար ա) և բ) կամ ա) և գ), իսկ ստացվող տեղեկություններն օգտակար չեն:

9. Հարցաթերթիկում հարցերը համարակալվում են: Լրացված հարցաթերթիկների մշակումը կատարվում է համակարգչի միջոցով՝ համապատասխան ծրագրով (օրինակ՝ Excel): Հարցերի պատասխաններն իրենց հերթին համարակալվում են: Հարցման արդյունքների մշակման, պատասխանների մուտքագրման համար հարցերի հերթական համարները հարցաթերթիկում կարող են ընդունվել որպես այդ հարցերի կոդեր, իսկ հարցերի պատասխանների համարները՝ որպես պատասխանների կոդեր: Յուրաքանչյուր լրացված հարցաթերթիկ ևս համարակալվում է:

10. Լրացված հարցաթերթիկների տվյալները մուտքագրվում են ընտրված համակարգչային ծրագրով և ստեղծվում է տվյալների բազա: Բազայում մուտքագրվում են հարցերը և պատասխանները՝ իրենց համապատասխան կոդերով: Այսպիսով, մուտքագրման արդյունքում ստացվում են թվեր, որոնք կարելի է կարդալ որպես օրինակ՝ 1. 1. 3, այսինքն՝ առաջին հարցվածը առաջին հարցին տվել է երրորդ պատասխանը: Մեր վերը բերված օրինակի համար սա նշանակում է, որ առաջին հարցվածը ընտրել է «ծնողական և աշակերտական խորհուրդները որոշ դեպքերում համագործակցում են, սակայն այդ համագործակցությունը բավարար մակարդակի վրա չէ» պատասխանը: Բոլոր տվյալների մուտքագրումից հետո կատարվում է հաճախությունների հաշվարկ, ինչը թույլ է տալիս տեսնել, թե ինչպես են բաշխվել հարցվածների կարծիքները՝ ըստ հարցաթերթիկում տրված պատասխանների տարբերակների:

11. **Հարցվողների ընտրանքը** կազմելու, այսինքն՝ **հարցման ենթակա անձանց որոշելու** համար, առաջին հերթին անհրաժեշտ է որոշել հարցման ենթակա շահառու անձանց խումբը (սովորողներ, ուսուցիչներ և այլ): Այնուհետ հարցման կարևոր փուլ է՝ տվյալ շահառու խմբի անձանց ամբողջ բազմությունից հարցման ենթակա անձանց ընտրությունը կամ, այլ կերպ ասած, հարցվողների ընտրանքի կազմումը: Օրինակ՝ հաստատության բոլոր ուսուցիչներից հարցվող ուսուցիչների ընտրությունը՝ այն ուսուցիչների ընտրությունը, ովքեր պետք է լրացնեն հարցաթերթը:

12. Հարցման ընտրանքի կազմման համար առաջարկվում է կիրառել **պատահական ընտրանքի մեթոդը**: Ստատիստիկայում **պարզ պատահական ընտրանքը** դա այն անձանց փոքր խումբն է, ովքեր ընտրվել են անձանց ավելի մեծ բազմությունից: Ընդ որում, յուրաքանչյուր անձ այդ փոքր խմբում ընտրվել է պատահականորեն: Դա նշանակում է, որ ընտրանքի կազմման ժամանակ յուրաքանչյուր անձ ունի ընտրանքում ընդգրկվելու հավասար հավանականություն: Պարզ պատահական ընտրանքի մեթոդն ունի ակնհայտ առավելություններ: Այս մեթոդը շատ հեշտ է ու հասկանալի, իսկ հետազոտության արդյունքները կարելի է տարածել ուսումնասիրվող շահառու խմբի ամբողջ բազմության վրա: Ամենից կարևորն այն է, որ լիովին պահպանվում է պատահականության սկզբունքը, ինչը թույլ է տալիս խուսափել սխտեմատիկ սխալներից:
13. Պատահական ընտրանքի մեթոդով ընտրանքի չափը՝ հարցվողների թիվը, որոշելու համար առաջարկվում է օգտագործել ընտրանքի հաշվարկման պարզեցված բանաձևը:
14. Հաստատություններին որպես օգնություն ստորև աղյուսակում 33-ում տրված է պատահական ընտրանքի պարզեցված բանաձևով հաշվարկված ընտրանքի չափը՝ հարցվողների թիվը, տարբեր բազմությունների համար (հաշվարկը արված է պատահական ընտրանքի հիման վրա՝ 95 տոկոս ներկայացուցչականության պարագայում, 5% վստահելի միջակայքի պայմաններով)։

Աղյուսակ 33.

Հարցման բազմություն	Ընտրանքի չափը՝ հարցվողների թիվը
Մինչև 100	80
101-300	$N/n = 169/123 = 1.33$ 61 հարցում
301-500	217
501-700	248
701-1000	278
1001 և ավելի	302

15. Ընտրանքի չափը՝ հարցվողների թիվը, որոշելուց հետո անհրաժեշտ է որոշել, թե ինչպես ընտրել հարցվող անձանց, օրինակ՝ ինչպես հաստատության 100 սովորողներից ընտրել հարցվող 80 սովորողին: Պատահական ընտրանքի պարագայում կարելի է օգտագործել տարբեր մեթոդներ, օրինակ՝ **վիճակահանություն կամ պատահական թվերի աղյուսակ**: Վիճակահանության դեպքում է հարցման ենթակա շահառու խմբի անձանց ամբողջական բազմության յուրաքանչյուր անձի տվյալները գրվում են առանձին թղթիկի վրա, այնուհետ բոլոր թղթիկները դրվում են ինչ-որ արկղի կամ տուփի մեջ, դրանք խառնում են և այդ տուփից առանց նայելու հանվում են հարցվողների թվին հավասար թղթիկներ: Օրինակ՝, եթե հաստատությունն ունի 500 սովորող, ապա համաձայն Աղյուսակ 33-ի հարցվող սովորողների թիվը պետք է կազմի 217: 500 սովորողից յուրաքանչյուրի տվյալները (անուն, ազգանուն, հայրանուն, դասարան) գրվում է առանձին թղթիկի վրա: Այնուհետև բոլոր 500 թղթիկները դրվում են որևէ տուփի մեջ, խառնվում և հավում է 217 թղթիկ: Այդ 217 թղթիկների վրա գրված սովորողների տվյալներով որոշվում են հարցվող սովորողները:
16. Հարցվող անձնաց կարելի է ընտրել նաև **մեխանիկական ընտրության մեթոդով**: Այդ նպատակով նախ կազմվում է հարցման ենթակա շահառու խմբի անձանց ամբողջական ցանկը (անուն, ազգանուն, հեռախոս և այլն): Այդ ցանկից հավասար պարբերականությամբ/միջակայքով ընտրվում են համապատասխան թվի հարցվողներ: Այդ միջակայքը կոչվում է ընտրանքի քայլ: Ընտրանքի քայլը հավասար է հարցման բազմությունը բաժանած հարցվողների թվին:

$$\text{Ընտրանքի քայլ} = N/n, \text{ որտեղ}$$

N-ը հարցման բազմությունն է, իսկ n-ը հարցվողների թիվը:

Օրինակ եթե 500 սովորողից պետք է հարցվեն 217-ը, ապա հարցման քայլը հավասար է $2.3 = 500/217$: Սա նշանակում է, որ 500 սովորողների ցանկից պետք է ընտրվի յուրաքանչյուր 2-րդը: Ընտրության սկիզբը որոշվում է պատահականության սկզբունքով՝ ընտրանքի քայլի շրջանակներում: Օրինակ՝, եթե ընտրանքի քայլը հավասար է 5-ի, ապա ընտրությունը պետք է սկսել 1-ից 5 միջակայքում ցանկացած թվից: